

Naročnina
Dnevna izdaja
 za državo SHS
 mesečno 20 Din
 polletno 120 Din
 celoletno 240 Din
 za inozemstvo
 mesečno 35 Din
 nedeljska izdaja
 celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
 inozemstvo 100 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
 Rokopis se ne vraca, nefrankirana
 pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
 telefon štev. 50, upravnštva štev. 328

SCOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
 1 stolp. peti-vrstni
 mail oglasi po 150
 in 2 D. večji oglasi
 nad 45 mm višino
 po Din 2-50, vellid
 po 3 in 4 Din, v
 uredniškem delu
 vrsica po 10 Din
 o. Pri večjem o
 naročilu popust
 Izide ob 4 zupljah
 razen pondelka in
 dneva po prazniku

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6 - Čekovni
 račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
 za inserate, Sarajevo štev. 7.563, Zagreb
 štev. 39.011, Praga in Dunaj štev. 24.797

Z lažjo si pomagajo.

So gotove meje, ki jih ne sme nihče prekoračiti, najmanj pa to sме storiti človek, ki pravi, da je vodja politične stranke. Pri nas smo na marsikaj navajeni in slovenski liberalizem si je od svojega bednega početka pada danes domišljal, da mora ustvariti v naši deželi izjemno stanje, ki naj bo nekak slovenski unikum. Tako doživljamo od leta 1870. dalje pa do danes, da ta krog ljudi poliva z golido blata in gnojnico svetinje našega naroda, mu grdi njegovo vero, njegovo versko živiljenje in prepričanje, nima niti enkrat povoljne besede za katolicizem in Cerkev, a istočasno se postavlja v pozno branilca vere in Cerkve proti namišljenim sovražnikom. Doživljamo paradoksijem, da ljudje in skupine ljudi vse poskušajo, da bi zatrli vsak pojaven verske misli v javnem živiljenju, ki odkrito priznavajo, da so svobodomislici in da hočejo tudi pri nas izvesti program svetovnega svobodomisilstva, a ljudstvu hočejo natveziti, da laže in jih obrekuje kdor jim to očita. Ali ste videli kedaj večje licemerstvo, večjo neodkritost in nepoštenost kakor je to nemoško počakanje? So ljudje, in sicer v vodivnih krogih te stranke, ki nimajo trohice vere, ki so prelomili s krščanstvom in ki celo v najsvetjejših trenutkih živiljenja zametajo udejstvovanje verskega živiljenja, pa kljub temu v političnem živiljenju hočejo veljati za nekake protagoniste verske misli in na verstu osnovanega svetovnega nazora. Ali ni to višek neznačajnosti in politične spekulacije? Ali ni to nedostojno dostenjanstvo človekovega in še bolj nedostojno organiziranje stranke? To je mogoče samo pri najpodlejših in najbolj izkvarjenih značajah. In to je žalibog resnica pri vodilnih osebah našega liberalizma.

Pred nekaj dnevi mi je vprisko tovarša v narodni skupščini izjavil eden izmed voditeljev samostalnih demokratov, da sta v našem parlamentu z ozirom na svetovni nazor samo dve načelniki stranki in to sta samostalna demokratska stranka in SLS. S tem je za pametnega in odkritega človeka dovolj in vse povedal. Jaz sem mu moral dati prav, ker je to po mojem mišljenju tudi popolna resnica. SLS je politična stranka, — in sicer nič več in nič manj, — ki ji je za osnovo krščansko svetovno naziranje. Zato ni ne verska stranka, še manj klerikalna stranka. SDS pa je politična stranka, ki bazira na svobodomiselnem svetovnem nazoru in sicer na svobodomisilstvu v zapadnoevropskem smislu, ki je identično s kulturnobojništvtom. SLS te svoje osnove ne taji, se svojega načelnega stališča konsekventno drži in ga skuša tudi v javnem delovanju izvajati. SDS svoj freigeistovsko-svobodomiseln program tudi povsed in vskitar izvaja, kjer in kolikor je to mogoče, a značilno za slovenski del te stranke in njenega čudnega voditelja je pa dejstvo, da svojega načelnega stališča ne upa priznavati, ga tajti in ga skuša pred ljudstvom zabrisati. To je suho dejstvo. Kdor tega ne vidi, je — da se poslužim žargona vladnega kraljevega ministra na razpoloženju dr. Žerjav, teliček, kdor pa skuša stvari v drugačni obliki prikazati kakor so v resnici, — sit venia verbo — osliček.

In na čelu te garde, ki skuša dejstva postaviti in vse prikazati v drugi luči, kakor dejansko so, maršira g. dr. Žerjav. Ta mož uganja v zadnjem času klerikalizem najhujše vrste. Višek je pa menda dosegel v zadnjem številki »Domovine«. Jaz sem že enkrat apastrofiral tega čudnega moža, naj pove, ali ima krščansko ljudstvo pravico zahtevati, da se javno živiljenje vodi v smislu pozitivnih verskih načel. Mož ni odgovoril. Jaz sem ga že enkrat vprašal, ali ima krščansko ljudstvo samo dolžnost, da molči, če se javno živiljenje obrača proti njegovemu nazoru in njegovemu najglobljemu prepričanju. Tudi ni odgovoril. Jaz bi se še drznil vprašati tega predzrnega moža, ali so pogledi pozitivno versko usmerjenega ljudstva na živiljenje in svet, ali je hotenie tako orientiranega ljudstva zavarovano v rokah ljudi, ki so s pozitivnim verstvom prelomili, ki imajo za Cerkev in katolicizem le blato in gnojnicu? Pa menda gospod dr. Žerjav vendar ne bo slovesno izjavil, da je on pozitiven katolik, ki svoj katolicizem tudi prakticira! Če sodimo po manirah, ki jih je g. dr. Žerjav uvedel v »Jutro« in »Domovino«, bi mogli tudi to doživeti, da nam bo ta mož v prihodnji »Domovini« prezentiral svoj velikonočni spovedni listek. Pri naših koruptno-neznačajnih liberalcih bi bilo tudi to mogoče.

Ogabno je, da mora človek imeti opravka takim načinom boja in s takimi političnimi

organizacijami. Ogabno in naravnost ostudno pa je, če se mora človek baviti s perverznostmi zlobe in sovraštvom, kakor ga je nagnil v zadnjem številki »Domovine« sam vodja te družbe, g. dr. Žerjav. Ves članek je ena sama velika laž in ena sama velika potvora resnice in dejanskega stanja. Kdaj je bila SLS (sama) tri leta na vladi v Belgradu in v Ljubljani? Laž je ta trditev ministra n. r. g. dr. Žerjava. SLS ni glasovala niti za en davek, niti za en proračun, niti za ene dvanaštine. Dr. Žerjav trdi nasprotno. Laž od konca do kraja. Pozvali smo dr. Žerjava, naj pride z dokazi, da je SLS huijskala proti srbskemu narodu. Ta mož mesto dokazov ponavlja: SLS je proti Srbom in je začela novo gonjo proti Srbom. Laž in zopet laž, gospod minister n. r.

SLS je načelno avtonomistična stranka in prva narodna vlada je predstavljala najvišjo avtonomijo Slovenije, ki bi jo bilo sploh kdaj mogoče dobiti. Dr. Žerjav je vse storil, da uniči avtonomijo Slovenije in je dejansko tudi s centralizmom to dosegel in sicer je bil zanj tudi eden glavnih razlogov to, ker je avtonomija, kakor sam piše, škofovska vlada v Sloveniji. Avtonomija je najvišja svoboda ljudstva, brez avtonomije sploh ni svobode. Torej nova laž in sicer najglupejša laž dr. Žerjava. SLS je držala, pravi dr. Žerjav, radikalno vlado. Držalo jo je dejansko 108 radikalov, 14 članov džemijeta in 8 Nemcev, torej absolutna večina. SLS je glasovala proti vsem predlogom te vlade, organizirala proti njej opozicijski blok in s tem tudi strmoglivala to centralistično vlado. Pokopana bi bila za vedno, če je ne bi rešil dr. Žerjav in njegovi samostalni prijatelji in s tem pomagal, da so se centralistične krvice in centralistično izmogavanje našega ljudstva mogle nadaljevati. To je resnica in trditve g. Žerjava laž, velika laž. Za kaj je glasovala SLS, kar sedaj prekuja? Povejte to, g. dr. Žerjav? On tega ne pove, natolcuje, obrekuje in potvarja.

SDS je pa bila na vladi od leta 1918. do decembra leta 1922. brez prestanka s kratkim presledkom treh mesecev, bila je zopet na vladi od marca 1924 do julija 1925 zopet s kratkim presledkom treh mesecev. Tudi sedaj je na vladi, ker so ji v Sloveniji vsa važnejša mesta pustili in more, dasi neznačna manjšina neovirano po svojih velikih županijah vladati.

Značilno za to vrsto demokratov je v dobi demokracije dr. Žerjavov argument s škofovo palico. Dr. Žerjav čuti vse katastrofalne posledice centralizma, ki se sedaj čutijo na vseh poljih javnega živiljenja. Vidi to katastrofalno vlogo centralizma, in skuša zabrisati s sofizmi, zavijanjem in tudi z direktnimi lažmi sled za njegovim sočetovstvom. Lahko govorite in pišete, kar hočete, ostalo bo, kar ste sami neprevidno izrekli, da ste se tudi zato borili proti avtonomni samoupravi Slovenije, ker bi bili brez centralizma v njej obsojeni na politično smrt. Pa kljub vašemu sovraštvu bo avtonomna samouprava Slovenije vstala!

Dr. Fr. Kulovec.

Se vedno amendamenti.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Ze ponovno smo poročali, da namerava vlada v kratkem času predložiti narodni skupščini različne amendeante. Poslanci opozicije so z ozirom na to izjavili, da bi v tem slučaju sporazuma o sprejetju proračuna do 1. aprila ne mogli več držati in da bi prišlo ex lex stanje. O tem svojem sklepu so obvestili predsednika narodne skupščine, da bi posredoval, da ne bi prišli amendeanti kratko proti koncu seje na glasovanje. Predsednik narodne skupščine je radi tega posredoval. Danes je člane opozicije obvestil, da se je fin. minister odločil, da bo jutri predložil zbornici vse amendeante, da jih lahko preštudira in da bodo lahko govoriki o njih govorili in izrazili mišljenje. Kolikor smo mogli zvedeti, večina opozicije s tem ni zadovoljna, ker smatra, da morajo priti amendeanti preje pred fin. odbor, da on o njih razpravlja, da jih sprejme, ali ne, šele potem lahko pridejo pred narodno skupščino. Z ozirom na tako razpoloženje večjega dela opozicije, so se voditelji opozicijskih klubov posvetovali o stališču, ki jih bodo, radi takega vladnega nastopa zavzeli. Ni izključeno, da se bo proračunska razprava vsled vladnega nastopa zavlekla preko 1. aprila. Vsled tega bi prišlo 1. aprila do ex lex stanja.

RAMEK ODPOTOVAL V BERLIN.

Dunaj, 26. marca. (Izv.) Kancelar Ramek je danes popoldne odpotoval v Berlin.

Dvoboje Pašić -- Jovanović.

PASIĆ SE JE ZAENKRAT RESIL IZ ZAGATE. — KRONANJE PASIĆA. — KRIZA RADIKALNEGA KLUBA TRAJA DALJE. — ACA STANOJEVIĆ V BELGRADU.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Politično stanje, ki je bilo predvsem včeraj zelo napeto, se je danes malo ublažilo, da se lahko smatra, da se je kulminacija že prebredla. Kljub temu pa se borba med Jovanovićem in Pašićem nadaljuje z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Pašić je danes proti Jovanoviću poslal v boj znanega Gjorgija Jeleniča, ki v obširnem članku, naslovljenem na glavni odbor radikalne stranke in radikalne poslance, Jovanovića obtožuje, da je zlonamerno poskusil vreti krvido za sarajevski atentat indirektno na Pašića in še na nekatere člane vlade. Poleg tega se je opazilo, da je bil Živkovićev nastop brezvoma v zvezi s to borbo in je tudi Živković večkrat jasno aludiral Jovanovića in tudi govoril o krvidi za povročitev svetovne vojne. Pri tej priliki je dal nekaj lekcije vsem, ki ne pomagajo državi v njeni borbi proti tuji propagandi, češ da je javno mnenje zelo težavno pripraviti do ugodnega razpoloženja.

Današnji listi so tudi poročali, da bo Jovanović izključen iz stranke, češ da to zahtevajo Pašićevi pristaši. V resnih političnih krogih, predvsem pa med radikalci, se smatrajo te pretjene za smešne. Vsakdo namreč ve, da bi izključitev Jovanovića pomenila razcepitev radikalnega kluba. Ta razcepitev pa ne bi bila v interesu niti ene niti druge struje v sedanjem položaju. Če bi Pašić hotel s tem preprečiti sprejetje proračuna, mislio nekateri, kakor smo informirani, da bi Jovanovićeva struja javno izjavila, da bi kljub temu glasovala za proračun, da pridejo vsaj v normalno stanje.

Iz Pašićeve okolice se poleg tega spuščajo v javnost vesti, da se bo kronanje Pašića z zlatim lovorjevim vencem izvršilo še po kraljevem kronaju. Ta Pašićev umik glede njegove proslave se je zelo opazil. Misli se, da je bilo to kronanje samo, kakor smo

poudarili, sredstvo za izsiljevanje in da je Pašić v tem izsiljevanju uspel.

Kakor mislijo politični krog, se je na ta način Pašićev položaj trenutno pri merodajnih činiteljih zboljal, v resnici pa se je zboljal Jovanovićev položaj v radikalnem klubu. Vsekakor se zdi po današnjem razpoloženju obeh struj, da se bo borba še nadaljevala. Ni pa verjetno, da bi se v prihodnjih dneh, kadar nekateri mislijo, izvrstile večje spremembe, oziroma, da bi še v tako kratkem času pršilo do odločilnih potez.

Gotovo je, da bo prišlo v najkrajšem času do rekonstrukcije vlade. Spor med Pašićem in Jovanovićem pa se bo vsekakor vlekel nekaj časa. Poudarili smo že, da sta predvsem dve možnosti, ali kriza vlade, ali kriza radikalnega sluba. Kriza vlade je z ozirom na pomankanje formalnega povoda, samo posledica notranjih sporov v radikalnem klubu. Zato bi se kriza vlade prav lahko rešila v krajšem času s širšo rekonstrukcijo. Nasprotno pa se bo kriza v radikalnem klubu vsekakor vlekl. Ker igra pri tem toliko elementov važno vlogo, ni mogoče storiti odločnejših korakov v kratkem času, pomisli je Jovanović star Pašićev priatelj in mu je dosedaj še vedno pomagal iz zagate. Zato se misli, da je Stanojević tudi sedaj imel precej uspeha.

Ta uspeh pa še ni take prirede, da bi se moglo govoriti o kakšni definitivni odstranitvi krize.

Kritika naše zunanje politike.

ZIVKOVIĆ POPRAVLJA NINČIĆEV EKSPOZE. — CIRKOVIC NAPADA GRČJO. — SUMENKOVIĆ KRITIZIRA NASO DIPLOMACIJO. — JOCA JOVANOVIĆ ZA SLOVANSKO POLITIKO. — TRUMBIC PROTI TAJNI DIPLOMACIJI. — DR. MARKOVIĆ O DRUSTVU NARODOV. — DRLJEVIC PROTI ITALIJU — RUSENJE PASIĆA JE RUŠENJE SRBIJE.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Po včerajšnjem Ninčićevem ekspoze, ki je v javnosti ostal brez odmeva, je zanimanje za sejo samo in razpravo o zunanjosti politiki popustilo. Na današnji seji je bil najbolj zanimiv nastop predsednika radikalnega kluba Ljube Živkovića, ki je govoril na popoldanski seji. V svojem govoru je Živković napravil več aluzij. Veliko pozornost je predvsem zbudilo, da je na nekaterih mestih precej odločno nastopil proti Jovanoviću. Na drugi strani se njegov govor tolmači, da je s svojimi izjavami o Rusiji in Nemčiji popravil slab vtip včerajšnjega Ninčićevega ekspoze. Ninčić Rusijo v svojem govoru ni omenil niti z eno besedo, dočim je govoril o vseh drugih državah. Ta Ninčićeva nameravana ali nenameravana napaka, je zelo slabo vplivala.

Zato je smatral Živković za potrebno, da v tem oziru popravi zunanjega ministra. Kar se tiče Nemčije, je Živković poskušal odvrniti od naše vlade sumnjo, da hočemo iti z Italijo v neko ofenzivno zvezo. Hotel je na ta način v imenu radikalnega kluba preprečiti slab vtip, ki ga je naredil Ninčićev obisk. Rimu. Na koncu govoru je Živković kategorično izjavil, da v naši državi ni nobenih protidržavnih elementov več, ne med Srbji, ne med Hrvatimi in ne med Slovenci. Ta njegova izjava se smatra v političnih krogih kot povabilo SLS za vstop v vlado. Ta izjava naj bi veljala kot direkten poziv, češ da je tudi SLS stranki vstop v vlado prost, kadar hoče. Ostali govorilci so kritizirali vladno zunanjost politike na podložno v njenih podrobnostih.

Prvi je govoril radikal iz Južne Srbije Cirković. Govoril je specielno o razmerah na Balkanu. Glede Albanije je dejal, da mnogi naši neinformirani ljudje Albanijo napačno sodijo. Albanski narodi zahtevajo, čim ožje odlovanje z našo državo. Napram Bolgariji moramo voditi korektno in miroljubno politiko, ker bi bil sporazum med Bolgarijo in Srbijo najmočnejši činitelj za vzdrževanje miru na Balkanu. Ostro se je izrazil proti Grški in zatirjanju slovanskih manjšin v Grčiji.

Demokrat Ilija Sumenković je v svo-

jem govoru kritiziral našo diplomatsko aktivnost, ki je popolnoma skrivnostna v zunanjosti politiki. V zunanjem ministrstvu se je zgubil kriterij o tem, kaj se lahko reče in kaj se ne sme. Tako delovanje škoduje ministru in državi. Kot primer navaja obisk turškega zunanjega ministra Ruždi-beja na potu iz Pariza, kjer je malo prej sklenil s Čicerinom pogodbo, ki je pomenila protest proti delovanju Društva narodov. Intimen sprejem v Belgradu je dal povod različnim komentarjem, češ da nimamo prave orientacije

jega največjega podpornika, ampak tudi edini merodajni forum, kjer naj se vsi problemi rešujejo. Tako je dr. Beneš pred potovanjem na Dunaj sklical zunanjopolitični parl. odbor. Z njim se posvetuje ob vsaki priliki. Nato govor o politiki napram Italiji in Ninčičeve zadržanje ostro kritizira.

Dr. Laza Marković je obširno razlagal delovanje Društva narodov, ki je zelo agilno. Sedanja kriza je samo začasnega pomena. Zato je naša dolžnost, da Društvo narodov posvetimo največjo pozornost. Po njegovem govoru se je seja prekinila in se je nadaljevala popoldne.

Črnogorski federalist Držević je govoril o odnosanih med posameznimi velikimi državami in pokazal na neuspešna zunanje politike. V ostrem tonu je govoril proti italijanski orientaciji naše zunanje politike. V ostrem tonu je govoril proti italijanski orientaciji naše zunanje politike. Ugotovil je, da sedanja politika proti Italiji ne predstavlja ničesar drugega kot politiko Obrenovićev napram Avstriji.

Za njim je govoril predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković. Govoril je zelo dolgo. Podal je obširen pregled vojsk v zadnjem stoletju. Nato pa je ugotovil, da tudi sedanje stanje ne daje popolnega jاستما za mir. Nemčija še danes predstavlja veliko nevarnost za mir. 75 milijonov Nemcov, v srednjem Evropi kompaktno naseljenih, pomeni stalno nevarnost za mir v bodočnosti v Evropi.

Ta nevarnost je tako velika, da je nikdar ne smemo izgubiti iz oči. Prepričan je, da se Nemci ne bodo nikdar spriznjili s sedanjim stanjem, katerega so ustvarile mirovne pogodbe. Zato moramo biti na to gibanje pozorni. Treba je, da smo oboroženi in pripravljeni na vse morebitnosti. Nato se vprašuje, kam nas vodi naša zunanja politika. (Medklic: »Tega nihče ne ve!«) Govori o pustošenju Nemcov v svetovni vojni, o velikih žrtvah, ki so jih pretrplili vsi narodi, predvsem pa govor seveda o žrtvah Srbije. Gleda Rusije izjavlja, da se b. z. nje veliko delo Društva narodov ne more popolnoma izvršiti. Naše simpatije do Rusije so tako velike, da ne bomo šli v nobeno zvezo, ki bi bila proti Rusiji. Dolgo se zadržuje pri razmerah v naši državi. Kaj pomeni rušenje Pašića, ki bolj kakor drugi ve, kako je treba voditi zunanjo politiko? To pomeni rušenje Srbije. Zato je narodni zločin nastopati proti Pašiću. Naša država je danes tudi močna. V naši državi ni nobenih protidržavnih elementov, ne med Srbi, ne med Hrvati in ne med Slovenci. Mi smo v tem oziru mnogo na boljšem, kakor Čehoslovaki, ki imajo 1 milijon Nemcov in 29 političnih strank. Tako številno politično razrepljenost je treba vedno pobijati. Gledati je treba na to, da se čim bolj grupiramo, kajti dve veliki in močni politični stranki so najboljša opora za našo državo. Ta njegova izjava proti frakcionalizmu se smatra kot napoved novega volilnega zakona.

Z Živkovićem je govoril demokrat Ljuba Mihajlović. Specjalno se je bavil s slabo organizacijo naše poročevalske in propagandistične službe.

Končno je zunanji minister Ninčić v kratkih besedah reagiral na nekatere izjave predgovornikov. Posebno je pobijal mišljenje, da je med državami Male antante nastal kaščenek nesporazum. Mala antanta je popolnoma soglasna. Kot taka žanje na zunanje velike uspehe.

Sam. demokrat Gligorije Božović se je bavil z razmerjem napram Bolgariji. Pobijal je Cirkovićevo mnenje. Govoril je v skrajno ščivničnem tonu in je dejal, da je celokupna naša zunanja politika skrahrala. Vladični večini in vladu je očital, zakaj ni sklical fajne seje narodne skupščine, da bi govornik lahko bolj svobodno govorili in da bi vlača lahko jasno povedala svoje mišljenje. Javno naglaša dejstvo, da je neki angleški konzul v naši državi (v Črnigori), ki je bil nedavno odpoklican iz svojega mesta, za časa volilne borbe odkrito agitiral za neko politično stranko.

Radikal Altiper Maković je polemiziral z Božovićem. Po njegovem govoru je bil proračun sprejet. Na jutrišnji seji pride v razpravo proračun fin. ministrstva.

ZA ODPRAVO CARINE NA GALICO.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Poslanci Pušenjak, Vesensjak in Hohnjec so danes ponovno intervenirali pri fin. in pri kmetijskem ministru radi odprave carine na modro galico. Fin. minister je to zahtevo odklonil in izjavil, da se bo moglo o tem govoriti šele jeseni. Tudi vinogradniki bodo sedaj prišli do prepričanja, da Radić-Pucljeva vlada ne upošteva njihovega položaja in da je njihovo besediščenje o seljački politiki in o seljačkih interesih navadna fraza.

GENERAL PLASTIRAS IZGINIL.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Snoč ob 8 je nenadoma odpotoval general Plastiras iz Belgrada. O njegovem odhodu krožijo senzacionalne vesti, ki so pa po izjavah merodajnih činiteljev brezpredmetne. Trdi se, da je odpotoval neznanokam in brez vedenosti naših oblasti, da je odpotoval v Pariz in da bi se kmel tam sestati z Venizelosom. Končno se trdi, da je vzel kartu do Rume in tam izstrelil in da ni več sledu za njim.

Živkovičev konflikt s časnikarji.

Belgrad, 26. marca. (Izv.) Med predsednikom radikalnega kluba ter časnikarji in političnimi sotrudniki belgrajskih in drugih listov je prišlo do zanimivega spora radi Živkovičevega nastopa proti uredniku »Politike«. Predsednik radikalnega kluba je poklical k sebi Nikolo Petkovića, urednika »Politike« in zahteval od njega, da naj pove, kje je dobil informacije o seji zunanega odbora radikalne stranke, na katerem je prišlo do znanega Jovanovičevega nastopa. Kot veden časnikar je Petković tozadneva obvestila odklonil. Vsled tega ga je predsednik kluba dal formalno po služi iz kluba ven vreči. Vsled tega so tukajšnji časnikarji, politični sotrudniki ter poročevalci imeli sejo, na kateri so pretresali ta slučaj. Izdali so posebno obvestilo, v katerem pravijo: Zavedajoč se svojega poklica in svojih dolžnosti, časnikarji najostrejše obsojajo Živkovičeve postopanje. Za politične sotrudnike in vse časnikarje preneheti biti Živkovič politična osebnost. Noben časnikar ne sme več z njim občevati. Za politične sotrudnike je Živković mrtev, dokler se ne opraviči Petkoviću.

Shodi H. P. S.

Zagreb, 26. marca (Izv.) Včeraj se je vršila tukaj seja HPS, katera se je udeležilo nad 200 delegatov iz vseh krajev. Sejo je z daljšim govorom otvoril predsednik HPS Stjepan Barać, ki je očrtal političen položaj. Za njim sta govorila Peter Grgec in dr. Šimrak, ki sta poročala, kakšen je položaj med ljudstvom. Iz poročila se je razvidelo, da HPS napreduje v Dalmaciji in po Hrvatskem, zlasti v varazdinskom in zagrebškem okrožju. Govorniki so obravnavali program HPS in raznaktualna vprašanja. Mnogi delegati z dežele so navajali, kako Radićevi poslanci in agitatorji agitirajo za starokatolicem. V resoluciji, katero so sprejeli, protestirajo proti prozelitski akciji.

Split, 26. marca (Izv.) Včeraj se je v Sinju vršil velik ljudski shod HPS za sinjski okraj. Na shodu so govorili M. letić, Vodanović in drugi. Shod je zelo dobro uspel in kaže, da Radićeva stranka propada.

Naša politika

ČUDEN MOLK.

»Delavska politika« od pondeljka je prinesla poleg članka proti Kremžarju pavšalne očitke proti vsem poslancem SLS. Poslancu Kremžarju je očitala, da je vedoma zamolčal razne škandalozne slučaje v zadevi TPD. Teh slučajev »Delavska politika« ne navaja natanko, ampak samo pavšalno namiguje. Na to nečuvano pisanje je dal poslanec Kremžar edino pravilen odgovor. Ker »Delavska politika« na to nič ne odgovarja, jo vprašujemo: ako res kaj veste o teh škandaloznih stvareh, na katere namigujete, zakaj ne pride s tem na dan. Ali hoče morda kdo s pomočjo namigavanj postati »rdeči štipendist« TPD, to kar drugim podtakite? Kakšne so Vaše zvezze s TPD, da ste zvedeli od njene strani za ne-korektnosti vladnih organov, za katere sploh noben poslanec ni mogel zvedeti? Zanimivo je tudi to, da prihaja »Delavska politika« s temi odkritiji na dan šele po govoru poslanca Kremžarja. Zakaj niste preje prišli, če veste kaj o tej stvari? Zakaj škandala ne razkrijete in ne podprete boja slovenskih poslancev za trboveljske ruderje? Z namigavanji se tako vprašanja ne bodo rešila. Najmanj pa se boj slovenskih poslancev za ruderje podpira s tem, da se napadajo ljudje, ki so ravno sredi boja za ruderje. Zakaj ne napadate Žerjava in Pivka ki sta v celi tej borbi molčala kot riba? Končno še sledi: Prvo je Kremžarja radi njegovega govoru napadlo »Jutro« in se pridružilo »Delavski politiki«. Zdi se, da delajo gospodje v sporazumu. Iz teh zanimivih okoliščin je razvidno, kako brezvestno se voditelji delavstva igrajo z delavskimi interesimi, potem imajo še drzno čelo, našim poslancem očitati tisto, kar sami delajo.

Beležke

△ Le style c'est l'homme. V svojem justranjanju glasil je g. dr. Žerjav napisal člančič pod naslovom »Nepoboljšljivi obrekovalci«, v katerem se prereka s »Slovenskim gospodarjem« oziroma s poslancem g. Žebotom. Kar se zadeve same tiče, prepričamo g. Žebotu, da da g. dr. Žerjav primeren odgovor, če se mu zdi vredno; vsekakor pa je potrebno zabeležiti nekaj izrazov g. dr. Žerjava kakor ... falotje ... Fr. Žebot ni več v stanu razčaliti me ... žig »skatoliških lumpov in obrekovalcev ... — Res prav značilen ton za ministra n. r.!

△ Strašno! Ker je »Domoljubec« grajal, da naša vlada pri sklepanju trgovinske pogodbe z Avstrijo, ki je slovenskim gospodarskim interesom škodljiva, ni vprašala slovenskih gospodarskih krogov za njihovo mnenje, se »Jutro« nad tem strašno spodbika in »ugotavlja« na podlagi »Domoljubovek« pisave, da zahtevajo klerikalci tako avtonomijo, v kateri bi Slovenija lahko samostojno sklepala trgovinske in carinske pogodbe z drugimi državami, ker je izključeno, da bi spričo avtonomne Slovenije v okviru Jugoslavije imeli Slovenci kot najmanjši del glavnega besedo pri zaključevanju trgovskih pogodb za celo državo. Avtonomija, kakršno

zahteva »Domoljubec«, pomenja torej odcepitev Slovenije od Jugoslavije, ustvaritev samostojne jugoslovanske državice. — Ko bi se hoteli posluževati nekega žargona, bi morali reči, da je lumparija, kar je »Jutro« tu zapisalo, tako pa le ugotavljamo, da je »Jutro« v svojem centralističnem hlapčevanju in klečplazenju že popolnoma izgubilo tisto, kar se imenuje državljanska ali ustavna zavest, o kaki demokratični ali pa celo narodni slovenski zavesti pri »Jutru« sploh ne more biti govora. Kaj se to pravi, da smo Slovenci »najmanjši del«? Naj smo tudi »najmanjši del«, zato moramo biti vseeno enakopravni. Ali smo v svoji državi ali nismo? Mi ne zahtevamo v tej državi glavne besede, pač pa enako besedo. Tega »Jutro« seveda ne more kapirati. Kje naj reakcional razume, kaj je demokracija!

Shodi SLS

Shod v Metliku. Na praznik 25. marca po juntrani sv. maši je bil v društveni dvorani v Metliku političen shod, na katerem sta poročala poslanca dr. Kulovec in Žebot. Nabito polna dvorana je pričala, da je Radićev shod vzbudil le zanimanje za delo naše stranke. Vsi navzroči so glasno hlapčevanje blegrajskim mogotom ne hravskemu in slovenskemu knetu prineslo nikake olajšave.

Shod na Suhorju pri Metliku. Popoldne ob treh je imel poslanec dr. Kulovec isti dan shod na Suhorju pri Metliku. Tudi tu se je zbralo preko sto naših somišljenikov, ki so pozorno poslušali poročilo o političnem položaju. Na obeh shodih je bila izrečena zaupnica Jugoslovanskemu klubu in delu SLS.

Shod v Radovici pri Metliku na praznik popoldan je bil nad pričakovanje dobro obiskan. Zbrana je bila cela domača župnija in še sosednje iz Hrvatske. Predsedoval je g. Kramarič. Govor poslanca Žebota se Slovenci in Hrvati poslušali z velikim zanimanjem. Ljudstvo endnušo odobrava stališče in nastop Jugoslovanskega kluba. Ko je dal predsednik na glasovanje zaupnico SLS in Jugosl. klubu, so Slovenci in Hrvati isto sprejeli s ploskanjem. Radić s svojim shodom v Jurjevem brodu v teh krajih ni pridobil ne enega Slovencev. Sedaj še celo Hrvati prihajajo v naš tabor. To je uspeh Radićeve politike. Firma Radić-Pucljev prav nič ne vleče. Vlada je poslala v Metliko in Radovico zastopnika, ki je pa moral konstatirati nezljomljeno moč SLS.

Lordi o ženevskem neuspehu.

Asquith in Palmoor proti tajni diplomaciji.

V senatu je Asquith napadel Chamberlaina. Trdi je, da je neuspeh v Ženevi zakrivila angleška diplomacija, ker ni spoštovala načela iskrene javnosti, ampak za kulismi v tajnih dogovorih in spletkah ugarjal kravjo kupčijo. Anglija bi moralna javno v svetu in skupščini Društva narodov zagrabiti celoten problem in vse težkoči, ki so se upirale normalnemu razvoju. Stavil je sledenja vprašanja:

»Ali Anglija vztraja na principu soglasnosti glede sklepov sveta Društva narodov?«

Ali smatra Anglija sprejem Nemčije v Društvo narodov za najvažnejšo in najnujnejšo zadevo Društva narodov?

Ali Anglija vztraja na načelu, da smejo imeti stalne sedeže v svetu Društva narodov samo velesile?

Ali hoče Anglija delati na to, da bo jensko zasedanje Društva narodov obravnavalo vse zadeve v javnih sejah, ne pa v tajnih razgovorih?«

Lord Palmoor je zavrnil izgovor, da bi bila zadnjina neuspehov kriva organizacija Društva narodov. Res je le, da diplomati niso hoteli te organizacije prav uporabiti. Ni mogoče voditi svečne organizacije narodov po načelih tajne diplomacije kakršega koncerna držav, ampak samo na načelih publicitete.

Governikom je v imenu vlade odgovarjal Lord Salisburg, ki je priznal, da so se v Ženevi napravile napake in da bi javno razpravljanje dnevnega reda najbrže prineslo boljše rezultate.

ITALIJANSKI SPORT PROTI AVSTRIJI.

Rim, 26. marca. (Izv.) Pokrajinska nogometna zveza v Milenu je sklenila, da bo prekinila vse zveze z avstrijskimi sportnimi klubmi. Odstranili bodo vse odzname, ki spominjajo na kako zvezo z Avstrijo.

MEDNARODNA ŽELEZNISKA KOMISIJA.

Verona, 26. marca. (Izv.) Mednarodna železniška komisija, ki ima uređiti direktno prevažanje blaga in pisem med Nemčijo in Italijo, je danes pričela z delom. Ta konference se udeležujejo Italija, Nemčija, Avstrija, Švica, Češkoslovaška in Jugoslavija.

BOJI V SIRIJI.

Beyrut, 26. marca. (Izv.) Francoske čete so pri Katanu premagale in pognale nazaj Druze. 100 Druzov je v boju padlo.

London, 26. marca. (Izv.) Iz Haife poročajo, da so francoske čete zavzeme mesto Nebka. Izgube so bile posebno na francoski strani zelo velike.

Iz Poljske.

Položaj Skrynskijevi vlade je od dne do dne slabši. Finančni minister Zdziechowski hoče vzdržati še za prihodnje četrtek do klate za državno uradništvo. Temu nasprotujejo delavske stranke zlasti socialisti. Finančni minister je zaston poskušal doseči kompromis. Delavska narodna in socialistična stranka imata tri člane v kabinetu. Velika nevarnost je, da bodo ti trije ministri odstopili zato, da strmoglavljo Zdziechowskega.

Ze tri dni obravnavata sejne razmere v poljskih ječah na podlagi poročila, ki ga je dala posebna preiskovalna komisija. Pretepanje in mučenje po posameznih ječah je predmet splošne ostre odsodbe. Leta 1924. je bilo v Poljski 30.000 kaznjencev, med temi 1500 političnih kaznjencev. V debati je prišlo do pretepa med komunisti in poslanci nacionalne delavske stranke.

Varsava, 26. marca. (Izv.) Poljski telegrafski urad poroča, da je prišel kabinet Skrynskijevi v velike težkoče, ker mora še pred 1. aprilom sprejeti skupščina celotni proračun. Finančnim predlogom ministra Zdziechowskega nasprotujejo socialisti in zahtevajo, da oba socialistična ministra radi neurejenih uradniških plač odstopita.

Dnevne novice

★ Konferenca škofov v Splitu. Dne 25. f. m. se je vršila v Splitu konferenca katoliških škofov. Razpravljali so aktuelnih cerkvenih vprašanj, zlasti glede split. bogoslova in materinlega položaja katoliškega duhovništva v Dalmaciji. Na seji so ugotovili, da je položaj duhovništva slab, ker se mu ne izplačajo doklade. Ministrju za vere so poslali brzjav, v katerem zahtevajo izplačilo doklad.

★ Obnova srbskih verskih šol. Minole dni se je oglasila pri prosvetnem ministru Stjepanu Radiću srbska deputacija iz Novega Sada, ki jo je vodil pravoslavni škofov dr. Cirić. Deputacija je zastopala patronat bivše srbske gimnazije v Novem Sadu, ki je bila last srbske pravoslavne cerkve v Vojvodini in ki se je po prevratu z drugimi verskimi šolami vred podržavila. Cerkveni šolski fond te gimnazije, ki se je ustanovil pred 116 leti, znaš sedaj približno 110 milijonov; glasom ustanovne listine se ne sme za nič drugega porabiti. Deputacija je prosila prosvetnega ministra, naj izposluje pri kralju, da bi se smel s tem denarjem zgraditi dijaški dom odnosno, da naj bi prešla gimnazija zopet v cerkveno upravo in obnovila svoj verski značaj. Fond ne zadostuje le za vzdrževanje gimnazije, marveč bi se mogel ustanoviti tudi internat. — Minister Radić je odgovoril, da se je svoj čas sam čudil prenaglemu podprtju šol in stoji slej ko prej na stališču, da more princip verske šole brez drugega veljati dalje; kajti kultura in izobražba n' sta nikak tobčni monopol, ki bi ga mogla država zahtevati zase. Čim več šol ima država, tem boljše je. Zeli le to, da naj verske šole ne izključujejo učencev druge verouzrovedi. Končno je minister Radić obljubil, da si v kratkem osebno ogleda novosadsko bivše srbsko gimnazijo.

★ Parlamentarna komisija za Trbovlje. Trboveljsko delavstvo se je po svojih organizacijah obrnilo na centralno tajništvo delavskih zbornic v Belogradu, da zahteva sklicanje parlamentarne anketke za Trbovlje.

★ Z Brda. V nedeljo 21. t. m. smo imeli v Družbenem domu občni zbor krajne Kmet. zvezne Brdo. V imenu odbora je poročal g. predsednik Per. Capuder. Izvoljeni so v odbor vsi dosedanji člani. Po občnem zboru se je vršil javen shod. Zborovalci so z zanimanjem poslušali obširna in temeljita izvajanja g. poslanca Štrcina, ki je na podlagi proračuna dokazoval, kako centralizem izžema in zapostavlja Slovensko, v prvi vrsti pa slovenskega kmeta. Navdušeno odobravanje dela naših poslancev in ogorenji protest proti nastopanju naših nasprotnikov naj bodo v teh težkih časih podrilo našim poslancem, naj ne odnehajo v boju za pravice našega kmetskega ljudstva. Mi pa bomo storili svojo dolžnost in se še teceneje združili v naši stanovski organizaciji, ki je edino Kmetska zveza. Od tega nas tudi ne odvrnejo celi kupi Žerjavove »Domovine«, ki nam jo vsljuje zaston.

★ Za Velikonočne praznike ne kupujte razglednic, ki prav ničesar ne pomenijo in je večkrat prav škoda za denar za kake zajaje podobe ali naslikane jajčne lupine. Priporočamo vam pa kot lep spomin umetniške razglednice s sliko Marije Pomočnice v Križankah, ki se dobe, dokler je še kaj zaloge, v Prodajalni K. T. D. (H. Ničman) in v Novi Založbi na Kongresnem trgu po en dinar izvod.

Avto-vožnje v Italijo prevzema
odslej **PAVEL STELE**, avto-taksi,
LJUBLJANA, Poljanska cesta 3. telefon 942.

Persijske predroge

ki so še ostale, prodajajo se danes 20% cene. Skladisče R. Ranzinger

Mati.

To je praznik skravnostnega razdoblja Zedi, ki je postala mati Sinu človekovega.

To je praznik, ko je bilo posvečeno materinstvo in je Mati dala Odrešenika za izvirni greh Zene.

Zato je krščanstvo dvignilo mater do najvišjega človeškega dostojaštva.

Zato je danes praznik otrok.

Zato danes slavimo mater, ki nam je dala življenje iz svojih bolečin.

Slavimo mater, ki nas je učila prve besede Stvarnika in Boga.

Mater, ki je smela za nas le trpeti in moliti, ki nas je smela le vzrediti, da nas ji je vzel svet.

Mater, ki je vsakemu le ena edina in nikdar nobena več.

In je čudno, da slavi svet vojskovedje, ki so ubili tisoče sinov; slavi može duha, ki so pisali knjige o zvezdah in bogovih, o kamnih in o mislih. Ne spominja pa se matere.

To je stara, žalostna zgodba.

Pokopavali so mater. Nikoli zvonovi tako žalostno ne pojo, kakor kadar mater k pogrebnu nesejo. Za pogrebcem je šel sin, ki je prišel daleč iz tujine. Nič več ni našel žive matere, nikoli več je ne bo. Ves bled je bil, niti ene solze si ni mogel iztisniti iz oči, ker vse so mu pekoče padale v srce. Pa to še ni bilo žalostno.

Za pogrebcem je šla hči, od solz ni videla

¹ Govoril prof. dr. Sušnik na materinskem dnevu v Mariboru.

poti, kakor pijana se je lovila za pogrebcem. Pa tudi to še ni bilo žalostno.

Za pogrebcem je vodila usmiljena sosedka najmanjšega otroka. Dete ni doumelo žalosti materinega pogreba; bogve, kaj je zagledalo; bogve, česa se je domislilo; morda se je domislilo poredne pesmi, ki mu jo je pela mati: ko so njegovo mrtvo mater polagali v črno jame in se je zemlja usula na njo, takrat se je dete zasmehalo. In to, to je bilo žalostno.

Povedal sem to zgodbo, ker so nosili k pogrebni mater našo in smo se smeiali.

Ker smo kakor rod prešernih ljudi, ki se otresajo svojega otroštva in bežijo pred ponizo, skromno materjo v svet, za bliščem in za babilonskimi stolpi; ker smo rod domišljivih prevzetnežev, ki ne znajo biti več srečni v nizki kamici materini.

Izpršali smo svoje dni in ure in kako malo je bilo materinih! O, pa boljša mati so mrtvá, kakor živa mačeha! In mačeha so najbogatejši domovi brez matere.

Zato je danes praznik našega velikega domotožja. Beseda trudnih, ki se jim hoče sreči otroštva. V tej naši dobi, ki koniči beseda duha do prefijenjih ostrih neštelnih programov in resolucij — je to vzdih otočnih!, ki so zajeli vse svoje hotenie v resolucijo ene edine besede, ki je: mati!

Zato je to danes praznik našega velikega domotožja.

Da se nam je vvesti v neno krilo in počasti njeni lica in poslušati neno povest in povedati ji vsako bolest in se skriti pri nji pred svetom!

Da nam je z njo sklepati roke in moliti tako pobožno, kakor smo znali le pri nji

slavije s sedežem v Ljubljani, ker že dalje časa ne deluje in ker zaradi nezadostnega števila članov nima pogojev za pravni obstoj.

Autobus vozi za Velikočno na Vransko iz Ljubljane od dne 31. marca do 7. aprila izvzemši nedelje popoldan. — Tvrdka Adamčič & Suštaršič, Kette-Murnova cesta 8.

★ Čajanka.¹ Ali ste že poskusili čajne mešenice »Čajjanac in Globus« v sladkor? Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk!

★ Dostojevskij, Idiot, roman v štirih delih je izšel. Naroča se pri Zvezni knjigarni v Ljubljani. 2059

Ljubljana

○ Dekle z biseric se ponovi na Ljubljanskem odru zadnjč v tej sezoni v nedeljo ob pol 4. uri popoldne. Priporočamo p. n. občinstvu, da ne zamudi prilike si ogledati to krasno in zanimivo zgodovinsko igro, ki se godi v času preganjanja kristjanov. Predpredaja vstopni danes v I., jutri pa v II. nadstropju Ljubljanskega doma.

○ Ljudski oder v Ljubljani vabi sodelujoče članstvo k generalni vaji za igro »Dekle z biseric, ki se vrši danes zvečer ob pol 8. uri. Vsi točno. Režiser

○ Umrl je včeraj popoldne v visoki starosti 79 let višji poštni kontrolor v pokoju g. Jernej Grošelj, oče gg. prof. Rudolfa in dr. Pavla Grošija. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4 popoldne. — Na Karlovske ceste je v 85. letu starosti umrl g. Jakob Tomec, meščan in posestnik. Pokopali ga bodo jutri popoldne ob 4. Blag mu spomin!

○ V sinočnji Prosvetni večer (turški boji) v Ljubljanskem domu nas je uvedla najprej »Hajdukov oporoka« nato nam je g. prof. Kranjc v velikih potezah orisal zgodovino turških bojev od srede 14. stoletja pa do balkanske vojne v 20. stoletju. Ob sklopitnih slikah nas je vodil na Kosovo polje, v Skoplje, pred Carigrad (1453), v Budački, Metliko, Sighet, Petrinjo, Sisek, Belgrad, pred Dunaj (1683) itd. Zvedeli smo, da so se Slovenci prvič udarili s Turki pri Nikopolju (1396) pod poveljstvom celjskega grofa Hermanna. Jasno nam je g. predavatelj predočil, kako je turška moč na balkanskem polotoku prodiral varno dalje in dalje, dokler ni v začetku 16. stol. dosegla viška in potem začela propadati. Posebno nas je zanimalo, ko smo videli slike nekaterih turških velikašev, ki so bili naša krv (n. pr. Mehmed, veliki vezir Sulejman) in pomagali vzdrževati turško nasilje proti lastnemu bratom. Zanimivo je tudi dejstvo, da je bil srbski jezik v 16. stol. takoreko diplomatski jezik na turškem dvoru v Carigradu. Slika prisegje srbskih vstašev pod Milošem Obrenovićem (1815) je zaključila vrsto slik in portretov. Doba strašnega petstoletnega trpljenja je šla mimo nas... Izborni sta bili pred predavanjem obe točki akad. orkestra.

○ Iz centrale »Krekove mladine«. Seja načelstva »Krekove mladine« ter pripravljalnega odbora za kongres se bo vršila v soboto dne 27. t. m. ob 7 zvečer v društvenih prostorih na Starem trgu 2-I. — Odbor.

○ Rokodelski dom. V pondeljek 29. t. m. bo predaval v dvorani Rokodelskega doma Komenskega ulica 12, prof. dr. Valentin Rožič o pomenu Jadranskega morja. Predavanje bodo pojasnjevali mnogoštevilne barvane sklopitne slike. Vstop k predavanju je prost. Pričetek ob 8 zvečer.

○ Odklicovanje. Z redom sv. Save III. vrste je odlikovan Alojzij Gregorič, poštni ravatelj v Ljubljani

○ Oddaja del v mestni klavnic. Iz ljubljanskih obrtniških krogov smo prejeli: Ljubljanski

Da nam je gledati polja in travnike in hrive tako pravljično, kakor smo jih znali le pri nji!

Da nam je klečati v cerkvi tako zamaknjeno, kakor smo znali le pri nji!

Da nam se je smerjati in jokati tako od srca, kakor smo znali le pri nji!

Ker mačeha so domovi brez matere in mačeha so prijatelji in prijateljice, ni je ljubezni človeške kakor je njenja.

Ko smo jo žalili, nas je ljubila.

Ko smo se sramovali njenega uboštva, nas je ljubila.

Ko smo se sramovali njene neumnosti, nas je ljubila.

Ko smo jo bičali z nehvaležnostjo, nas je ljubila.

Ko smo jo zapustili, nas je ljubila.

Ko smo grešili, nas je ljubila.

In ko ji je sin izdril srce iz prsi, da ga toprega ponese pred noge pohotni ženski, ko se je spotaknil grede in padel: se takrat je srce umorjene matere ljubeče zatrapalo: ali si se udaril, moj sin?

Praznik skravnostnega razdoblja največje matere je danes, in ko je naša beseda beseda domotožja, je naša molitev molitev otrok:

O, naša verna mati! Naj bo v naših srceh vedno Tvoja solnčna vera, tišta vera ubogih na duhu, ki jim je prorokovan blagor!

O, naša boarna mati! Naj nas svet ne zapesti, da bomo sredi njegovega sijaja videli te Tvojo lepoto!

In če si mrtva mati, o, ne bodi mrtva mati! Pridi vsak večer v molitev mojo in objemi me z molitvijo svojo.

mati!

Samo do 31. marca

plačana naročnina za prvo četrtek 1926 zasigurata naročnikom dnevnega »Slovenca« pravico do udeležbe pri žrebanju za prve letnje DENARNE NAGRADE. Kdor bi poravnal zapadlo naročnino po 31. marcu, ne dobi za žreb določene številke. — Ravn tako se ne morejo udeležiti žrebanja za prvo četrtek oni p. n. naročniki, ki so se naročili na »Slovenca« šele v februarju ali marcu. Za žrebanje določene številke prejmejo ljubljanski in mariborski naročniki v naših upravah v Ljubljani in Mariboru v dneh od 10. do 15. aprila, oni naročniki pa, ki prejema »Slovenca« po pošti, dobre potrebno številko v navedenem času vsak v svojem časopisu.

ljubljanski gospodje gerenti so oddali dobro dobo železne ostrešja za novo mestno klavnicu oziroma hladilnico češki tvrdki Škoda in sicer kar brez račisa. Vsaj mi smo pazno čitali ljubljanske dnevnike, pa tozadenva razpisa nismo opazili. V domovini imamo podjetja, ki so povsem sposobna izvršiti taka dela in ki se morajo danes vsled pomanjkanja naročil boriti za svoj obstanek ter odpuščati delavce, gospodje na ljubljanskem magistratu pa oddajajo dela, ki bi se prav lahko izvršila doma, v inozemstvu. Tudi če bi bilo domače podjetje nekaj dražje kot inozemsko, bi nihče ne zameril, če bi se oddalo delo doma, ker bi v tem slučaju denar stal doma in tudi brezposebnost bi se zmanjšala. Toliko dražje pa gotovo ne bi bilo nobeno domače podjetje od Škodovega, kolikor je stala znana zadnja magistratna ekspedicija na Češko.

○ Za hitrejo dostavo telegramov je dobila ljubljanska glavna pošta iz Belgrada kolo. Dostava s kolesom bo tako v prid občinstvu kakor tudi poštni upravi sami, ker bo treba za iste posle manj dostavljalec, pa bodo ljudje vendar prej prejeli brzjavna poročila kakor pa danes.

○ Pobiranje pisem po mestu. Pobiranje pisem iz poštnih nabiralnikov v Ljubljani se prične v kratkem z elektromotornim vozilom. Kakor se čuje, se uvedejo pri pobiranju korespondence tudi kontrolne tablice, kar jemlje vse ljubljansko prebivalstvo z zadovoljstvom na znanje. Človek se bo vsaj lahko zanesel, da bo v nabiralnik vrženo pismo, sigurno pobранo ob gotovem času.

○ Grenka resnica. Če dandanes vpraša kakega delavca ali kmeta za... vije, bo vedno odgovoril da ali iz potrebe, ali... ali žalosti, ali veselja, ali ker ... mora... p. nemati inteligenca... Pred par dnevi sem videl tale slučaj: V ljubljanskem predmestju se je zibala vesela družba inteligenčev na potu v mesto. Navdušenja in klicanja na korajoče ter odkrito rečeno, življenške rješenja teh inteligenčev ni bilo konec. Iz ene gostilne so se kar zaletavali v drugo. Za mano idoči delavci pa so govorili tele besede: »Čudno, če ga pa nas eden malo potegne in je le malo vesel, se pa meščanski ljudje pritožujejo, češ, da smo podivljanci, posurovali ljudje itd.«

○ Protest proti vklinitvi dobave potreščin za državne železnice pri domačih trgovcih.

Din 200.— podpornemu društvu slepcev v Ljubljani.

○ Mesto venca na grob svojemu prijatelju Ivanu Jeršetu je daroval g. Ign. Zargi, trgovec v Ljubljani 50 Din za slepe in 50 Din za Dežji dom.

○ Umrli so v Ljubljani. Franc Sveti, dñnar, 55 let. — Helena Krivc, bivša služkinja, 49 let. — Maria Černila, žena žel. služitelja, 54 let. — Marija Stern, žena zidar, delavca, 48 let. — Avgust Repotčnik, sedlar, 38 let. — Janko Kump, vpok. poručnik, 50 let. — Evgenija Klemenčič, hči sprevodnika, 2 meseca. — Ignac Jug, jermenar, 49 let. — Valentin Selan, sin služkinje, 7 mesecov. — Franc Müller, hiralec, 30 let. — Ivan Salomon, sin posestnika, 2 leti. — Jurij Pfeifer, inšpektor fin. kontr. v pok., 73 let. — ing. Mohor Pirnat, dvorni svetnik v pok., 63 let. — Maria Zaletel, mestna uboga, 68 let. — Teodor Starčnik, zasebnik, 25 let. — Terezija Žabjek, zasebnica, 76 let. — Franja Kastelic, krojeva žena, 49 let. — Maks Winter, bivši mesarski pomočnik, 50 let. — Franc Zore, poštni uradnik, 58 let. — Anton Lenarčič, dv. svetnik v pok., 69 let. — Ludvig Levstik, žagar, 22 let. — Jakob Munda, deželnih sodnih svetnik v pok., 76 let. — Maks Heršel, zav. uradnik, 28 let. — Milan Kralj, sin služkinje, 8 mesecov. — Frančiška Žnidaršič, posetnika žena, 42 let. — Cirila Podlogar, hči posestnika, 4 meseca. — Jera Nekovar, posrežnica, 73 let.

○ Zopet nova tatinska družba. Policija je aretirala sedem oseb, ki so na sumu, da so izvršili predzrno tativno pri trgovcu Mencingerju na Sv. Petra cesti in bržkone tudi še več drugih tativ in lomov. Ker se vrši še obsežna preiskava, policija še ne priobči imen in bomo obširnejše poročali o tej čedni tatinski družbici, ko bo preiskava končana.

○ Nehvalezen vnuk. Neki trgovci iz ljubljanske okolice je ukradel njen vnuk, ki ga ima iz dobre pri sebi, s podstrežja nastavek za knjige, jedilno orodje iz kina srebra, mizico za cvetlice in pa nekaj perila in praznih steklenic v skupni vrednosti 1000 Din. Vse skupaj je prodal paglavec za 200 Din in je seveda ves denar zapravil za razne neumnosti in sladkarije.

○ Preprodan vložilec. Ko je prišla posestnikova vdova Ana Kovaččeva iz Sela domov, je naletela v veži nekega neznanca, ki je prišel ravno iz njenega stanovanja in je hotel iti še v njeno kuhinjo. Ko ga je vprašala, kaj hoče, je odgovoril, da išče postreščka Kovačča. Ko pa mu je žena rekla, da ga ne pozna, se ji je fant uljudno zahvalil in je odšel. Žena mu je verjela in ga je pustila, da je odšel. Ko je pogledala za njim skozi okno, pa je videla, da ga je čakal pred hišnimi vratimi tovariš, s katerim sta hitro izginila za hišnim vogalom. Takoj nato pa je stopila k steni in je pogledala v svojo ročno torbico, ki je tam visela, in je ugotovila, da ji je ukradel neznanec iz torbice 1000 Din gotovine. Klicala je takoj pomoč, toda lopov je med tem že pobegnil s svojim tovarišem.

○ Tatvina v kozolcu. Posestniku Ivanu Šušteršiču na Izanski cesti sta bili ukradeni iz kozolca, ne daleč od hiše, dve dolgi verigi, dobro ohranjena konjska odeja, dva zvonca in nekaj žaklej v skupni vrednosti okrog 1000 Din. Tatvino je izvršil neki nehvalezen nočevalc, ki je prenočeval v kozolcu in so ga ljudje prejšnji dan videli, ko je pohajal okrog kozolca.

Maribor

○ Materinski dan v Mariboru. Lepa misel je našla tudi v Mariboru lep odmev. Orlški krožek, pod čigarm okriljem se je prieditev izvršila, je z izbranim sporedom enako točnim proizvajanjem številnemu občinstvu plastično pokazal idejo prieditev. Višek je bil vsekakso pesniški govor g. prof. dr. Sušnika, ki ga prinašamo na drugem mestu. Prieditev sta posetila tudi lavantinski škof dr. Karlin in mestni župan dr. Leskovar. — Materinski dan v Sv. Petru pri Mariboru je tudi sijajno uspel. Mašo in pridigo dopoldne je opravil č. g. kanonik dr. Vraber, popoldne se je vršila sijajno uspela akademija orlškega krožka z govorom zastopnika >prosvetne zvezze<. Ves St. Peter je po tej prieditevi edin v tem, da si zgradi skupen družinski dom vseh faranov, kjer se bo prelepa misel materinskega dneva nežno in skrbno v življenju gojila.

○ Obletnica >kat. omladine<. Na praznik v četrtek je mariborska kat. omladina praznovala obletnico razvitja praporja. Po cerkvenem opravilu obhod po mestu z godbo. Društvo čudovito hitro narašča in ima že pripravljenega dovolj, da si bo v najbližji bodočnosti moglo postaviti svoj lastni dom.

○ Juristi v Mariboru. Na praznik so predili juristi ljubljanske fakultete izlet k nam in so si ogledali pod vodstvom g. prof. dr. Dolencu tukajšnjo mariborskou kaznilično.

»ADRIJA«
Filip Šibenik, Ljubljana

Pod Rožnikom. Telefon 523
„ADRIJA“ prašek za pecivo, vanilin sladkor
Colombo Ceylon čaj, kakao Van Kaster
Zalog za mesto: Aleksander Wisiak
Selenburgova ulica štev. 4

□ >Dom ubogih<. Prva stanovanjska hiša, ki se po vojni zgradi v Mariboru s prostovoljnimi prispevki najširše javnosti, bo glavni dobitek dobrodelne loterije >doma ubogih<. Odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da se začne z gradnjo te hiše takoj po Veliki noči. Občinstvo vabimo, da po svojih močeh podpre to koristno akcijo in kupuje ter pripomore srečke. Vse informacije se dobe v pisarni gradbene firme inž. Jelenec & inž. Slajmer, Vetrinjska ulica 30.

□ Ljudska univerza. S petkovim predavanjem g. prof. dr. Zeleniha o razvoju francoske misli tokom stoletij se je zaključilo predvelikonočno delovanje ljudske univerze. Čez veliki teden ne bo predavanj. Prvo prihodnje predavanje se bo ob pravem času objavilo.

Ptuj

⊕ Nar. žel. glasb. društvo »Drava« se zahvaljuje tem potom posetnikom koncerta, dne 20. t. m. v Ptiju za tako časten obisk in priznanje ter obžaluje, da ni moglo tega storiti na licu mesta po koncertu vsled pomanjkanja časa z ozirom na odhod vlaka. — Odbor.

Trbovlje

⊗ Vremena Trboveljčanom bodo se zjasnila. Ta Prešernov izrek mi gre po glavi, ko čitam letake raznih strank, ki obetajo volivcem vse mogoča stvari, ne zavedajoč se, komu to pravijo, pišejo in govorijo. To, kar obljubuje n. pr. gospodarska lista, bi bilo lahko že davno napravljeno. Se zadnja seja gerentskega sestava, v kateri sedijo večinoma njeni zastopniki, je pokazala svoj socialni čut s tem, da je odklonila prodajo občinskega zemljišča rudarju Jožetu Golouhu — ki bi si rad postavil stanovanjsko hišico — oziroma odložila za prihodnji občinski zastop. Isto se je preložila prodaja zemljišča stavbni zadrugji Društvenega doma, ki tudi hoče zidati stanovanjsko hišo. Predlog o posredovalnici za delo in za zgradbo ceste v Zagorje je moral priti šele iz vrst Slovenske ljudske stranke, a pri nobenih voljih bi že sedanji gerentski svet lahko to naredil, a tega ni storil. Za zidanje meščanske ali srednje šole je bilo od krajnega šolskega sveta sklenjeno, da se to leto zida to poslopje, ker je pa rudnik zahteval zmanjšanje obč. proračuna, se je rade volje ugodilo, da se je znižal za dve milijona dinarjev. Naštelo bi se že več takih slučajev, a prebivalstvo to samo dobro ve. Da se je zgradil vodovod, cesta do Dimnika proti Urhovevi loki, premostil jarek pred cerkvijo, ceste betonsko ogradile, se sistematično tlakovale, je moral priti šele gerent, katerega so prištevali k SLS. Sicer pa bo prilika šanal pokazala, ali jim gre za legalno občinsko zastopstvo ali gerentstvo. Ko so dnevnio potoval razne osebe v Ljubljano, da vržejo gerenta Kokalja, ki je bil izrazit pristaš demokratske stranke, je kandidiralo za to mesto osemnajst prisilcev. Bili so med njimi taki, ki komaj znajo svoje ime podpisati, imajo pa denar, in s tem že misljijo, da je poslu gerenta ustrezno. Resna stranka pri nedeljskih občinskih volitvah je samo Slovenska ljudska stranka s prvo skrinjico. Zastopa vse sloje, najsiro delavca, kmata ali obrtnika. Svojemu komunalnemu in načelnemu programu se še ni izneverila, torej ji lahko vsak zaupa in glasuje z oddajo kroglice v prvo skrinjico z njo. Opaziramo pa naše pristaše, da spravijo vse na volišče, kar spada v krog SLS.

⊗ Shod poslanca dr. Gosarja v Društvenem domu je potekel prav dobro. Poročal je v poldrugournem govoru o delovanju parlementa, o vseh korakih, ki so jih naši poslanci storili v prid trboveljskim rudarjem. Vložili so interpellacijo o starostenem zavarovanju, da se je poslala ministerjalna komisija, o Delavski zbornici itd. Rudarji so ga z zanimanjem poslušali in mu tudi stvarno odgovarjali in povpraševali. Prosil je delavce, da bi mu dajali materiala, da bi lažje delal za nje in so rudarji obsočili kvarno pisavo »Delavske politike« o govoru poslanca Kremžarja in so ogorčeno zahtevali, da se popravi ta krvica g. Kremžarju, ki je le volivni manever socialpatriotov. Priporočal je tudi, da vržejo volivci svojo kroglico v prvo skrinjico, t. j. za SLS.

⊗ Ručniško poduradništvo. Njihovo strokovno društvo je za reducirance naredilo rečimo — prvi korak. — Poslalo je na ravne teljstvo rudnika prošnjo, da izplača reducirane nameščence s 1. aprila t. l. in vse prispevke do 15. aprila. Ostali poduradniki pa, kateri bodo degradirani od mesečne na šihtno plačo in v preddelavsko kategorijo, naj ostanejo pri Pokojninskem zavodu za nameščence. — Vse lepo. Prosili so pa za nekaj, kar jim itak pripada in jim je zasigurano. Ganili se pa še niso, da bi tem reducirancem nakazali kakšno vstopni kot podpora ali kaj drugega, da bi si lahko iskali službe, kar so storili tuje-rodnim reducirancem, ki so vrhu velikih odpravnin in odškodnine dobili še od društva priznane vstopne.

⊗ Občinska stanovanjska hiša. Ta nova zgradba bo v nekaj mesecih zgotovljena. Prosilci za stanovanja je enajst, vse nameščeni na občini — torej bo hiša premajhna, da bi bilo mogoče vse nameščence zadovoljiti. Cujemo pa, da prihajajo na občino prošnje od nekaterih učiteljev, da se stanovanje njim podeli. Ako bi se to zgodilo, bodo občinski nameščenci primorani nadalje bivati v svojih

sobicah, brez svojih družin in ob borni plači voditi dvojno gospodinjstvo. Upamo, da se stanovanja oddajo onim, katerim je namenjena ta zgradba.

Kočevje

DIJAŠKA AKADEMIIA.

Dne 20. marca nas je dijaštvu kočevske gimnazije prijetno iznenadilo s svojo skrbno pripravljeno akademijo. V prologu je podal šestošolec Goedrich smernice današnjega dijaškega gibanja. Ljubka je bila deklamacija prvošolčka Jermana, ki je korajno stopil na visoki oder in ponosno povedal Gregorčičev »Sočic. Manj nam je ugajala »Smrt majke Jugovićev, ker je bilo naglaševanje često načno.

Zelo smo bili zadovoljni s pevskimi točkami. Schwabovo »Zlato kanglico« in »Še enoc ter Adamičeve »Cigansko posmehuljico« je občinstvo sprejelo z burnim ploskanjem in jih je moral zbor ponoviti. Najboljša pa je bila brez dvoma Dey-Foersterjeva »Njega ni«. V mešanem zboru so ugajali zlasti zvonki sopranji.

Nehote so nam stopile solze v oči, ko smo poslušali male pevce in pevke iz 1. in 2. razreda, ki so ljubko in nežno odpeljali osmero troglasnih pesmi Seveda so jih morali ponoviti.

Pri moških zborih (težka »Utopljenka« Križkovskega, Juvancov »Rožmarin«, Adamičeva »Kmečka pesem«) nam je posebno ugašal diskretni bas, dočim je bil tenor, posebno v ff, nekoliko prisiljen. Priznati pa je treba, da ima gimnazija dober pevski uaterijal in da bo po vsej verjetnosti prihodnje leto že tudi tenor na višini.

Pevske točke je vodil g. prof. Iv. Sivec. Občudujemo njegovo vztrajnost in njegove uspehe. Napravil je, kar je sploh mogoče dosegiti pri doraščajoči mladini. Posebno pažljivo posveča izgovarjavi, ki je zelo določna, le v pp bi že zelo nekaj več jasnosti. V prihodnje naj gleda še na to, da bo zbor enotno in pravilno izgovarjal i soglasnik, končni i ter polglasnik.

Prava bisera prieditev sta bila duet klavirja in gosli ter Diabellijeva »Sonatinac« (klavir štiriročno). Sedmošolec Lesjak je že pravi mojster na goslih, pa tudi z Zavodnikom smo bili zadovoljni. Drugošolec Trost stremi brez dvoma za stricem — virtuozom. Priporočili pa moramo, da pianino ni nikakor primeren instrument za take prieditev.

Zanimanje za akademijo je bilo izredno veliko. Dvorana je bila razprodana do zadnjega kotička, dosti pa se jih je moralo še vrniti. Največ je bilo starišev, ki so prišli pogledati svoje male na odrū. Kočevski Slovenci pa so pokazali, da znajo ceniti svojo gimnazijo, ki je v resnicu lahko ponosna na letošnjo prieditev.

Koroško

Zlato v Labudski dolini. »Koroški Slovenec« poroča: Iz Klieninga pri Sv. Lenartu v Labudski dolini prihaja poročilo, da so tam našli stari rudnik za zlato. Inžener Hercog se razume na čarovno šibo, leskova šibica se namreč v rokah nekaterih ljudi zgane, kadar gredo čez vodo ali rudo, ki je v zemeljski globini; te ljudi imenujejo »Rutengänger«, ker s tako šibo v roki še vodo ali rudo. — Inženzer pričoveduje sam tole: Preiskoval sem najprej reko Labod in našel v nji s pomočjo svoje šibice zlata zrnca. Potem sem brez voditelja našel stare vhode v jame. Stara sipina pred jamo se je že preiskala in našlo se je v nji 17 gramov zlata na tono (10 mct) gramoza. V južni Afriki se najde na tono skale kvečenemu 4 grame zlata. S šibo sem mogel dognati 28 črt, v katerih leži kovina. Globino računam na 42 metrov. — Hercog potem računa, da bi se tu dalo izkopati 153.000 kg zlata, ki bi bilo vredno 8 milijonov šilingov (denar, s katerim kupiš vso Avstrijo). Zgodovina o tem rudniku pričoveduje, da ga je cesar Friderik II. podelil škofi Bamberg, pozneje pa rudnike kupil bogati trgovec Fugger iz Ausburga. Cerkev sv. Lenarta ima baje monstranco iz srebra, ki se je izkopal v Klieningu. V letih 1560—1563 je poslal rudnik v celovško tovarno denarja 692 mark zlata in 739 mark srebra, kar je bilo vкупno vredno 100.000 goldinarjev. Ko je po odkritju Amerike cena zlata padla, je ta rudnik nehal. Ko se je o tem poročalo, zglasil se je geolog prof. Waagen s svojim pojasnilom: »Riziko takega rudokopa je zelo velik, in le družba, ki bi razpolagala z izredno velikim kapitalom, bi se mogla rudnika lotiti.« Waagen trdi, da se je le slučajno našlo v kakem kamnu 17 g zlata na tono skale, v drugi sipini pa je zlata neprimeroma manj. Sicer se je pa res v 16 stoletju delalo zelo površno in je mogoče, da se je več še

Dežni plašči izrednega slovesa

ki jih je v prošlem letu v velenjih množinah dosegli v tvrdku

Drago Schwab, Ljubljana
so dosegli in so po niskih cenah na razpolago gospodom in damam

bogate rude razsulo po bregu. Če se sipina računa na 9 milijonov ton, se mora računati, da večina te sipine sploh nima nobenega zlata v sebi. Siba sama nikakor ne pove množine rude, ta se mora najti s preiskavo in izmed tistih 28 črt, v katerih leži ruda, je verjetno, da ima večina le svinec ne pa zlato. Tako stvar stoji. Rudnik v Klieningu je vreden, da se nanj ozirajo strokovnjaki, a kdor se dela loti, mora imeti veliko denarja. V Pliberku se je ustanovila družba, ki je priglasila pravico iskanja; družba ima navadno napako vseh takih družb, da hoče denarja dobiti, ne pa dati.

Smrtna kosa. Zadnji »Koroški Slovenec« poroča iz St. Vida, v Podjuni: Kakor strela iz jasnega neba je učinkovala vest o nepričakovani smrti našega g. župana. Zavratna španška bolezna je spravila v nekaj dneh sicer jasno, da zdravega moža v prerani grob. Pogreb se je vršil 18. marca predpoldne ob ogromni udeležbi ljudi iz bližnje in daljne okolice. Takšnega ganljivega pogreba že desetletja ni bilo takuk. Saj tudi vsi vemo in čutimo, kaj smo z Boštjančicom izgubili. Pogreba se je udeležilo 7 duhovnikov, pokopal je rajnega župana njegov stric zlatomašnik g. Boštjančič, peto črno mašo je imel sošolec rajnega iz gimnazijskih let. dekan iz Pliberka g. Hribar. Nagrobnico svojemu prijatelju in predelavn

Kulturni pregled

Občni zbor
društva dr. J. Ev. Krek

te je vršil 24. marca v Akademskem domu v Ljubljani. Društvo je v minuli poslovni dobi, ki je trajala tri leta, izdalo I. zvezek Krekovih Izbranih spisov in poskrbelo, da je izšel Krekov Socializem kot III. zvezek Izbranih spisov v založbi Jugoslovenske tiskarne v Ljubljani. Glede nadaljnega izdajanja Krekovih spisov se je dosegel z Mohorjevo družbo sporazum, da bo 1. snopič II. zvezka in po možnosti tudi nadaljnje snopice izdala Mohorjeva družba kot svojo izredno publikacijo. Kot glavna naloga čaka novi odbor, da uredi Krekovo stanovanje kot muzej, ki bo dostopen javnosti, česar doslej radi nezadostnih sredstev ni mogel storiti, ker so šli vsi dohodki društva za vzdrževanje hiše in za izdajo I. zvezka Izbranih spisov, pri katerem niso še niti tiskarniški stroški pokriti. Začasno je namreč društvo pri vršitvi svojih nalog navezano samo na dohodke iz skromne članarine in na darila organizacij in posameznikov, ki se zavedajo potrebe takega društva. V minuli poslovni dobi je prejelo društvo tele veče darove: Gospodarska zveza 2000 Din, Zadružna zveza 1500 Din, trgovec Ivan Avsenek 1200 Din, Zadružna Gospodarska banka 1000 Din, odvetnik dr. Jak. Mohorič 500 Din, gen. konzul dr. Ivan Shvegel na Bledu in ravnatelj lesne družbe Vinko Hudovernik v Radovljici po 300 Din, odvetnik dr. Fran Jež v Belgradu 200 Din, škof dr. A. B. Jeglič, škof dr. A. Karlin, prošt Andrej Kalan, poslanec dr. A. Korošec in župnik Matej Tavčar v Poljanah nad Šk. Loko po 100 Din, prof. dr. Aleš Ušenčnik 50 Din; članarina in manjša darila so znašala 557 Din, skupaj 8107 Din. Vsem dohodalcem naj bo izrečena iskrena zahvala! Od teh dohodkov je šlo za vzdrževanje hiše 6507 Din 38 p. Pri popravah hiše se je moralno društvo omejiti na najnajnejše; društvo bo letos rabilo večjo vsoto za razna popravila in za izvedbo kanalizacije, ki je doslej hiša ni imela. Radi tega vabi odbor vse, ki se zavedajo pomene društva Dr. J. E. Krek, da se prijavijo kot člani in možnosti oddolže Krekovemu spominu s kakim darom. Članarina znaša od slej 10 Din na leto in se pošilja društvenemu blagajniku prof. Ivanu Dolencu v Ljubljani, Linhartova ul. 12, ki na željo pošilje tudi poloznice poštné hranilnice za poravnavo članarine. Na isti naslov naj se pošilja tudi razno gradivo, ki ga društvo zbira: Krekova korespondenca, podatki o njegovem življenju in delu itd. Odbor se je za nastopno triletno poslovno dobo sestavil takole: predsednik dr. Jos. Debevec, podpredsednik dr. Jakob Mohorič, tajnik Ivan Koch, blagajnik prof. Ivan Dolenc, odborniki: prof. dr. Izidor Cankar, urednik Fran Erjavec, Josip Gostinčar in dr. Jos. Puntar.

Knjige in revije

Krekovi Izbrani spisi po znižani ceni. Kakor poročamo na drugem mestu, bo izdala 1. snopič II. zvezka Krekovih Izbranih spisov in po možnosti tudi ostale zvezke Mohorjeva družba. S tem se izpolnil želja ki jo je imelo društvo Dr. J. E. Krek od vsega početka: da naj bodo Krekovi spisi po kar mogoče nizki ceni dostopni najširšim slovencem. Radi tega je sklenil občni zbor društva Dr. J. E. Krek, da so tudi cena za I. zvezek znatno zniža, in sicer stane od slej I. zvezek vezan 35 Din (po pošti 38 Din), broširan 25 Din (po pošti 28 Din), kar je izredno nizka cena za knjigo, ki obsegata 188 strani velike oblike in ima poleg tega še tri priloge slik na boljšem papirju. Lahko rečemo, da spada sedaj I. zvezek Krekovih Izbranih spisov med najcenejše slovenske knjige: tiskana pola velike oblike stane v broširani izdaji samo 2 Din, v vezani izdaji pa 8 Din. Knjiga se naroča pri Novi založbi v Ljubljani, Kongresni trg 19. Opozorjam vse, ki nameravamo naročiti pri Mohorjevi družbi svoječasno II. zvezek, da si pravočasno oskrbe I. zvezek.

Novost! Dobro blago se samo hvali. Ker smo pa danes navajeni na vsestransko postrežbo in ponujanje, na pripravljenosti v oglase, naj dobi našem mestu enkrat priporočljivo besedo tudi naš cerkveni list »Bogojubec«, ki je v novi leti opremi izšel že lejos v 4. številki (za avrij). Vsebinska tega zvezka: Vstajenje, Montanus Mati božja in krščanska mati. — J. H.: »Prosrite Gospoda žetve...« — P. Cassian — A. Kordin: Mala izvoljenka. — A. C.: Františkanski jubilej. — F. G.: Povej mi, kaj čitaš! P. Adolf Cadet: Pisimo iz Aleksandrije. (Jako zanimivo! Op. br.) — Listek: Od satana k Bogu. — Naši vzori: † Nadškof Cieplak, † Kardinal Mercier. — Konvertitinja L. Hensel. — Družbeni glasnik: Janko Zagar (Idrija): Fanom in dekletom. — Sadar I.: Romarska, (Legenda). — V drobnem delu sledi mnogo prostvenih, cerkvenih, poučnih novic pod naslovom »Cerkveni razgled« po svetu, po domovini. Nato: »Dopis«, »Raznoci«, »Odpustki«, »Cerkveni godovi«, Dnevi in kraj, kjer je vpeljano vedno feštenje in dr. — Predvsem pa opozorjam na novo: Slike v globokem bakrotraktu. Ta zvezek ima šestero res umetniško reproduciranih slik, ki so natisnjene na pravkar montiranem tiskarskem strotoru najnovnejšega sesava. Nabavim si ga je Jugoslovanska tiskarna v velikimi štirimi ter s tem izpričala, da hoče biti na vrhuncu tiskarske umetnosti. Slike so tako lepo natisnjene, da zbuja splošno občudovanje, četudi je to šele prvi poizkus. »Bogoljubec« se je tako povzpel — tudi kar se tiče slik in opreme — do prvenstva na versko-cerkvenem literarnem polju. — Pisani je poljudno: vendar pa ima tako mnogovrstno izberbo v smoni ter za versko izomiko in za negovanje verske življenja tako primerno vsebino, da spada nujno na mizo prav vsake, tudi izobražene družine. — Novim naročnikom bo uprava še vedno lahko postregla.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Ljudski oder

Ljubljani

Nedelja, 28. marca ob poleti 4 popoldne: »Dekle z biseric, rimski igrokaz s petjem v petih dejanjih.«

Ljubljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota, 27. marca: Zaprt.

Nedelja, 28. marca ob 15. uri pop.: »Deseti brat.«

Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Zvečer zaprt.

Ponedeljek, 29. marca: »Pygmalion« Red F.

Torek, 30. marca: Zaprt.

Sreda, 31. marca: »John Gabriel Borkman«, premijera. Izven.

Opera.

Začetek ob poleti 8 zvečer.

Sobota, 27. marca: »Bohemec« Red C.

Nedelja, 28. marca ob 15. uri pop.: »Večni mornar.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 29. marca: Zaprt.

Torek, 30. marca: »La Wally«, premijera.

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo dne 28. t. m. sta v ljubljanskem gledališču dve popoldanski predstavi, obe ljudski pri znižanih cenah. Ob 15. uri se pojde v operi Wagnerjeva romantična opera »Večni mornar« z Zaludovo, Holodkovim, Orlovom in Rumplom v glavnih vlogah. Ob istem času vprizori drama »Desete brata«. Za to predstavi veljajo znižane cene.

Premijera Catalinijeve opere »La Wally« bo v torek dne 30. t. m.

Gospa Ada Poljakova je nenašoma obolela, zato je n'er današnji koncert odpovedan in se preloži na poznejši čas. Vsled tega se je vrstila v današnji repertoar opera »Bohemec« z gospo Čelotovo v vlogi Mimi. Predstava se vrši za red C. Na to predstavo opozarjam vse abonenje reda C.

Mariborsko gledišče

BENEŠKI TRGOVEC V MARIBORU.

Pri drugi reprizi se zdi, da so bili igralci nedisponirani. Menda je bilo krivo vreme. Sepealec je bil izpočetka neznosen, pozneje se je pa ugnal. Sicer pa je bil malo preveč potreben. Med tem ko je bil g. Bratina kot Shylocka tokrat nekoliko obziren, se je skušal g. Rasberger kot Antônio temperamente uveljavljati.

G. Bratina je Shylocka studiral. In ni lahko, doživet Shylocka. Ni lahko,ogniti se efektni interpretaciji tragičnega Shylocka, niti — morda še efektni — krvoljčnega, neusmiljenega Shylocka. G. Bratina je čeval enako višino obeh komponent. To pa je dobro njegovemu Shylocku lik, ki ni več teatralni. Maribor bi smel biti ponosen, da premore takega Shylocka.

Njegova maska je bila pri premijeri še boljša (tokrat se je barva nosu preveč ločila od osake maskel), gestikulacija pa je bila pri reprizi boljša, kar ni bila šablonika.

Geste bo moral režiser v bodoče individualizirati. Ker te geste so tako stereotipne, da postanejo s časom, ko jih vidis v treh, štirih komadih, že odvratne.

Ne mislim na Shylocka, nego na Antonija in njegove prijatelje.

G. Rasberger kot Antonio nima lahke vloge. Pisatelj mu je odmeril pač odlično vlogo, ni mu pa dal besede, da jo razvije. Zato je pri njem poza in gesta z mimiko edino sredstvo, da se primerno uveljaviti. Tu pa njegova skromna obzirnost slabo služi. Mesto da on asimilira sebi okolično in koncentriira igro okoli sebe, se asimilira on svoji okolici. Otdot njegove plabe, nesigurne kretanje. Res. Antonio ni dramatičen, on je lirična duša, toda renesančni človek je, kraljevi trgovci: zato mora imeti več klasične umerjenosti in došolanstvenosti. Najbrž bo tudi organ njegov nekoliko krv, da ne more dovolj reprezentirati. Je pa g. Rasberger pokazal pri reprizi že več moč kot pri premijeri.

G. Grom kot Bassanio je prav ugajal. Kadar je svoj, ima zelo prijetne geste in prijetno mimiko. Povrh tega ima še prijeten glos. Včasih pa se zna pozabit, n. pr. v prvi sceni z židom; takrat pač ni bil z dušo pri stvari. Sicer pa bi ga stalo le malo truda in bil bi izborn.

G. Tomaišič (Lorenzo) je simpatičen in temperamentom, v nekaterih prizorih jako dober (prizor z maskami); v sceni pa, ko dobi darilno pismo Šajloko, se mi zdi preveč teatraličen.

Gg. Stopar, Kovč J. in Zeleznik imajo dovolj živilnosti, le preveč je v njih manire. Imata pa gg. Kovč in Zeleznik mnogo rutine in sta bila v nekaterih prizorih prav dobra (pred sodnim dvorom n. pr!) Smeh pa je bil največkrat zelo nepriroden.

Gg. Pirnat in Bratuž kot Porzijina snubca sta bili prav dobra tipa. Saj so si dramaturgi že nad obema lomili glave, storaj prav točko kot nad Shylockom, videl sem le Aragonca nekoliko dačel v karikaturi, Marokanca pa bliži simpatične resničnosti. Svočas so pledirali za karikaturo pri obeh, pozneje za simpatični realizem pri obe; pa je teatralno gotovo najboljša ta rahla dvojnost v karakterizaciji.

Zenske so bile prav dobra tipične. Ga. Bukačova sicer ni primerena za Porzijo (že radi glasu ne!), toda igra njena je dobra. Samo da noči vsekdar razpoložena in se včasih ne včasi, nego božji Porzijo kar po vrhu. Potem se ji zna zgoditi, da govorji tako intimne besede, kot so tiste: da shodič živeti čistec z neverjetno trivolnostjo. Kot doktor pa je imponirala.

Gg. Savinova je bila ljubka in prisrčna, gdje. Kraljeva pa je bila izmed igralk načboljša.

G. Tovornik kot Tubal je dal s Shylockom enega najboljših prizorov.

Sancelot g. Harastovič je bil pri premijeri boljši, tokrat od kraja ni bil posebno razpoložen, pa je pozneje zaživel.

Stari Gobko g. Urvalček je bil dobro makširan in je prav ugajal.

G. Križ (Porzijin sluga) dober.

Izgovariava ni bila enotna, menda se edino g. Bratina zaveda, da je pozornica učiteljica lepe izgovarjanje. Res tudi g. Pirnat in gdje. Kraljeva se še odlikuje. Parzia pa tega ne bi smela omaščavati, če ne, ne bo prišla afektacija Aragončeva in veljave.

Scenično je bila brez dvoma scena na Porzijin vrtu najlepša. Scena z Lorenzem in Jessico je bila barvno sijajna. Tudi prizor pred sočnim dvorom je bil lep, le da je morda tu baš scena nekoliko kriva, da je prisel doč g. Kovča P. preveč demokratičen. Morda bi kazalo ozadje nekoliko odmakniti, da pride sodni dvor v dozvez-

skoč dostojoščno perspektivo. In tisti ministri, no —!

Vso igro pa je bilo čuti močnega režisera, ki nima le duha, nego tudi okusa. In Maribor bi moral to delo spoštovati bolj.

Dr. F. S.

Marijonetno gledišče

Narodni dom

V nedeljo dne 28. marca zaključi marijonetno gledališče svojo letosnjeno sezono. Peden pa se Gasper poslovil od svojih znancev in prijateljev, po katerih mu bo dolgočas, (Bog ve, če bodo njeni poslušalci tudi njega težke pogresali), pa bo ta šaljivec se enkrat zaplesal svoj labodji pleš. Za to poslednjo predstavo pa je Gašper napravil svojeva ravnatelja, ki mu je napisal posebno igro, v kateri Gašper sicer ni več tako hudčušen kot prej, morda ker mu je sreča težko ob slovesu, vendar pa je celo tu dovolj še, posebno težaj, ko nabriše samega sultana v ludobnega kralja Rastananta. V tej novi, izvirni lutkovni igri v osmih slikah se vrste pestri prizori v pestri junaki. Vsi se šejo: kraljevič Tugomil išče sprva farodejno boginjo svojih sanj, nato pa samega sebe, Ramanant išče sprva kraljeviča, nato pa njegovega kraljeva, turška princeza išče miru in največ kraljeviča. Gašper pa, ta pa išče ves svet. Postal je sestovni detektiv in vojskoved, toda pride vedno prepozna in tudi bitko izgubi, vendar pa postane slednjih do smrtnih dvornih norcev in doseže svoj cilj. Te pol sanjske, pol satirične prizore spremi načelne in slične.

»Kraljevič Tugomil«, spisal jo je Mir. Jar. Začetek prve predstave ob treh popoldneh, druge ob šestih zvečer dne 28. marca v malih dvoranih Narodnega doma. Predprodaja vstopnic v nedeljo do 10. do 12. ure v malih dvoranih Narodnega doma in pol ure pred pričetkom predstave.

Naše prireditve

Cerkje pri Krškem. Katoliško izobraževalno društvo priredi Materinski dan na Cvetno nedeljo dne 28. t. m. ob 15. uri. Spored: 1. Matični zlati. 2. Petje: Slovence sem. 3. Materine pravice in dolžnosti, govor. 4. Zveste ljubezni, žejno srce (kvarjet). 5. S. Jenko: Mati. 6. Igrokaz: Hanice pot v nebesa.

Koroška Bela. Katoliško prosvetno društvo priredi Materinski dan dne 28. t. m. ob pol osmih zvečer s petjem, godbo in deklamacijami.

Viš. Kat. prosvetno društvo na Višu vprizori 28. t. m. »Pasijone« zadnjih v letosnjem sezoni. — Predprodaja vstopnic v konzumu.

»Pasijon« na viškem odru. Dne 25. marca je ponovilo Kat. prosvetno društvo »Pasijone«. Manjšim odrom pripravljamo, da si ogledajo 28. marca ob pol 20. uri predstavo »Pasijon«, da ga ob pri-

Apel krščanskemu delavstvu vseh dežel.

Jesip Scherer, predsednik kršč. soc. delavske internationale, priobčuje v njenem službenem glasilu sledeči velevažni oklic

Brez mnogo reklame

je vsakomur znano, da se najcen. in najbolj. kupijo spomladanske obleke, površniki predvsem pa OBLEKE ZA OTROKE SAMO v naši detailni trgovini na Erjavčevi cesti 2. Za veliko noč poleg razpis. nagrad še poseb. cene.

Konfekcijska tovarna

F. Derenda & Comp., Ljubljana.

delavski stvari do zmage. Po delu do uspehov, po boju do zmage!

V času, ko si kršč. soc. delavstvo vseh držav prizadeva bolj in bolj, iztrgati materialističnemu socializmu iz rok monopol na socialno politično udejstvovanje, je ta oklic tudi nam Slovencem dobrodošel. Naše slov. kršč. soc. delavstvo je po svoji »Jugoslovanski strokovni zvezki« v kršč. internacionali včlanjeno. Uverjeni smo, da se bo po možnosti v celoti odzvala gornjemu pozivu.

Položaj delavstva na Dalnjem vzhodu.

Problem vzhodnega vprašanja ni važen samo iz političnega vidika, ampak nič manj iz gospodarskega stališča. Socialne in delovne razmere, v katerih žive danes kuliji na dalnjem vzhodu, pomenijo resno nevarnost za gospodarsko eksistenco evropskega delavstva, kajti te razmere so naravnost vabilive za kapitaliste, da ustanovali poleg že obstoječih še nove obrate. Kakšne so razmere delavcev na Kitajskem, se vidi iz položaja tekstilnega delavstva. Za te so namreč na razpolago še najboljši statistični podatki. Glasom poročila angleškega generalnega komisarijata, je tekstilna industrija na Kitajskem zelo razvita, in sicer daleč preko pogojev, ki bi morali biti za taka podjetja. Na Kitajskem ni občega drž. zakonika, ne obstaja nikak statističen urad, o kakšni higieni se nikomur niti ne sanja, istotako ni sledu o inspekcijski dela, z eno besedo, ne obstaja nikak aparat, po katerem bi mogli priti delavci do besede.

Istotako ni osrednje oblasti kot čuvanje zakonov. Vsa oblast je v rokah guvernerjev posameznih pokrajin. Ti so pa včasih proli delavstvu, včasih mu pa nudijo podporo. Po potrebi! Če bi bilo n. pr. delavsko gibanje proti njihovim ciljem, tedaj je delavec nevaren element redu in državi, vsed tega se zatira in zasleduje; če pa služi delavsko gibanje njihovim ciljem, n. pr. gibanje proti tujcem, v tem slučaju so delavci in narodnjaki in njihovo delo je domoljuben čin. Da ne more biti pri takih razmerah govor o pravicah in zaščiti delavstva, je jasno.

Po že omenjenih poročilih, so cele vasi okužene po rukopoih za cinober. Prebivalstvo polagoma hira, dokler ga ne reši smrt trpljenja. Med drugimi rudarji razsajajo červesne bolezni. Po poročilih Rockfellerjevega zavoda, boleha za to bolezni 81 odstotkov rudarjev. In ni ne oblasti, ne zasebnikov, ki bi se dvignili in skušali zajeziti to bolezni. Saj je Kitajska itak bogata na človeškem materialu.

Delovni čas je neprekiniten, torej 7 dni na teden. V predilnicah delajo delavci po 11, 12, celo 15 ur na dan. Delovni čas zavisi od večje ali manjše spremnosti posameznega delavca, ker dobi odmerjeno, koliko dela mora izvršiti na dan. Če ga ne zmore, je odpuščen. Kitajski delavec sploh ne pride do oddiha, ampak dela nepretrgoma, dokler ne obnemore in umre. Pri tem napornem delu znaša mesčni zaslužek kitajskega kulija 14 šilingov.

Kjer ni tovaren, je vpeljan nekak celovski sistem. Vso blast imajo voditelji teh celov, predvsem nad vajenci, katere smatrajo za svojo last. Moderno suženjstvo!

Nekoliko boljše so razmere v Indiji. Toda še vedno slabe. Kako slabe so, je razvidno iz dejstva, da umre v Bombay-u od 1000 novo-rojenčkov 500 že v prvem letu rojstva. Tudi v Indiji se uporablajo za tovarniško delo mladoletni, prej brez ozira na starost. Sedaj je določeno, da se ne smejo zaposlevati otroci, ki niso izpolnili 12. leta na dan preko 7 ur. Delovni čas je približno isti kakor na Kitajskem. Zaslužek pa je od 10 do 15 odstotkov višji.

Na Japonskem je delavec toliko na boljšem, da ima vsaj zborovalno svobodo in da sme izdajati mesečno svoj list. Kar se tiče delovnih in mezdnih razmer, je pa ista slika kakor na Kitajskem. Razlika je le v tem, da izrablja kitajskoga delavca domač, japonski in evropski kapitalisti, japonskega pa večjidele samo japonski.

Delavski razmere na dalnjem vzhodu pomenijo, kakor že omenjeno, resno nevarnost za delavstvo v Evropi. Kajti čimborj se bo razvijal moderni kapitalist v omenjenih deželah s svojimi napravami, tembolj se bo premikalo industrijsko težišče proti vzhodu. S tem pa bo tudi pritiskal vedno bolj na delavstvo doma ter ga skušal utesniti v plači in njegovih pravicah, ki si jih je pridobil tekom dolgih let na političnem in socialnem polju.

OBLEKE

za SPOMLADANSKO SEZIJO po globoko znižanih cenah priporoča tvrdka

LOZAR & BIZJAK

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 87. Stev. 21.

Fr. Kolenc:

Agrarni problem v Prekmurju.

Ko se je pred par meseci začelo reševanje agrarnega vprašanja, oziroma razprodaja veleposestniške zemlje v Prekmurju, je »Slovenec« priobčil članek, v katerem je bil izražen dvom, da bi tako postopanje, kakor so ga uvedli veleposestniški agencije, moglo voditi do uspeha. Članek je bil spisan na podlagi vtisov, ki jih je dobil vsak objektivni opazovalec, ako je vsaj z majhno pozornostjo razmotril začetek reševanja agrarn. vprašanja. Na dejstva se še ni mogel naslanjati, ker jih ni bilo, temveč je le ugibal potom sklepanja po okolčinah. In da je zadel pravo, vidimo sedaj, ko je začasna razprodaja veleposestniške zemlje končana, pravzaprav ne končana, ampak ponesrečena.

Kje temelji vzrok neuspeha? Ze v omenjenem članku se je naglašalo, da je zakon o začasnem razprodaji veleposestev pogrešen in pomakanljiv, ker je presprošen in pušča veleposestnikom popolnoma prostre roke, v kolikor pa ima natančnejša določila, so le-ta v korist veleposestnikom. (Vzemimo samo člen 11., ki dopušča veleposestnikom, da odvzame kupcu zemljo brez odškodnine, ako bi ta slučajno zaostal s plačilom. Ta lastnost ga dela nesposobnega, da bi se moglo rešiti z njim vprašanje, na katero se nanaša. In tako se je tudi zgodilo!) Razprodaja se je začela, a kako, kaže dejstvo, da so skoraj vsi kupci zaprosili za razveljavljanje sklenjenih pogodb in da se je moral delegat agrarnega urada v Mariboru na licu mesta informirati, v čem pravzaprav stvar obstoji. Ta neuspeh je bil od naše strani že vnaprej napovedan.

Zakon o začasni razprodaji veleposestniške zemlje torej ni imel uspeha. Zato naj sedaj, ko se je vrnil naš agrarni minister iz Pragi, kjer je proučeval češkoslovaški agrarni zakon, in ko je pričakovati, da se izdelava v sprejme zakon o definitivni rešitvi agrarnega vprašanja, na podlagi poznanja prekmurskih razmer, ki sem si ga pridobil zlasti iz izkustva, ko sem imel priliko proučevati mnogoštvene proteste in pritožbe od strani agrarnih interesentov in razlage, na podlagi katerih so bile pritožbe vložene, povem svoje mnenje, kakšen naj bi bil v glavnem ta zakon, da bi odgovarjal interesom agrarnih interesentov.

Glavni pogrešek obstoječega zakona o začasnem razprodaji je v tem, da je presprošen in ne računa z razmerami. Da se izogne novi zakon tej napaki, se mora spustiti vsaj nekoliko v podrobnosti.

Prvo, kar bi naj zakon storil, je, da se določi najvišja vsota, ki jo sme veleposestnik za gotovo velikost zemlje zahtevati. To je neobhodno potrebno, da se prepreči samovoljno navajanje cen od strani prodajalca. Sedaj se mora zakon ozirati pri določitvi cene na kakovost zemlje in mora tudi računati z gospodarskim položajem agrarnih interesentov. Da se določi kakovost zemlje, naj bi zakon predvideval, da se sestavijo cenilne komisije merodajnih strokovnjakov, ki bodo znali ločiti posamezne kakovostne vrste zemlje. Nikakor namreč ne gre, da bi kvalificiral občinski gerent s svojimi odborniki zemlje, kakov se je to godilo dosedaj.

Nadalje zakon ne bi smel prezreti naših državljanov mažarske narodnosti. Po sedanjem zakonu so izključeni iz vrst agrarnih interesentov, dasi spadajo faktično, mnogi med njimi v prvi vrsti sem. Da jim je storil zakon krivico, ko jih je izključil, ne bom ravno trdil, da pa ni postopal z državnega in socialnega stališča nasprotoj njim pravilno, je gotova stvar. Novi zakon naj podpravi, kar je sedanji zagrešil. Tudi našim Mažarom gre zemlja, zlasti s trojnega stališča: 1. so jugoslovanski državljanji, kakov mi in nosijo ista bremena, kakov mi; zakaj ne bi uživali tudi pravice, ki jih uživamo mi; 2. njihov gospodarsko-socialni položaj zahteva, da dobijo zemljo; do sedaj niso mogli živeti brez nje; kako pa naj živijo sedaj, zlasti ko jim je zaprta tudi meja na Mažarsko, kjer so prej imeli najemniško zemljo; 3. naši Mažari so skoraj izključeno pomažarjeni Slovenci; po izgovoru so torej pravzaprav Slovenci in kot takci imajo eo ipso tudi pravico do zemlje, ako so dani vsi drugi pogoji, ki se zahtevajo za agrarne interesente. Sploh pa zahteva državniška modrost, da se njihova prošnja po zemlji ne odbije. S čim jih pridobimo, da postanejo naši iskreni državljanji? Edino s tem, aki jih pokažemo, da jih ne zapostavljamo in da jih ne smatramo za nekaj manjvrednega kot sebe. Da, edino na ta način bodo oni naši. V nasprotju s tem, so zemlja, v srcu vedno naši nasprotniki in bodo le čakali prilike, kje in kako bi se lahko maščevali.

Še na nekaj ne sme pozabiti novi zakon. Veleposestva so polna služabnikov, ki pridejo ob svoj zasluzek, ko se izvrši razprodaja. Kaj naj bo potem z njimi? Ali naj ostanejo brez vsakega sredstva in gredo v sestvo za kruhom? To bi ne bila prava in pravična rešitev. S svojim dolgoletnim delom so zasluzili drugačno usodo. In začenja se zavzame za nje. Tudi oni naj dobijo zemljo. Toda ne za drag denar. Dobijo naj jo brezplačno. Vsak naj jo dobi toliko, kolikor jo je za ohranitev njegove eksistence potrebno. Ce pa je že ne morejo dobiti popolnoma brezplačno, naj jo dobijo vsaj za zelo znižano ceno in pod posebnimi ugodnostmi, ker njihov položaj gotovo ne prenese takih obveznosti, kakor jih imajo drugi kupci. Oni bodo morali še ustvariti domačino, kar pa bo zahtevalo mnoge velike žrtve.

Marsikaj bi se še moralogagnaliti. A naj zadostuje, ker si moj namen, da bi podal celoten načrt zakona. Poudariti sem hotel le tri najvažnejše momente. V ostalem pa se zahteva za zakon, naj se ne sestavlja med zavrtimi stenami, brez ozira na one, za katere se dela. Ravno ta zakon sega zelo globoko v socialno-gospodarske razmere onih, ki so najpotrebeniši pomoči, zato se morajo te razmere prej temeljito preštudirati in še potem naj se sestavi zakon. Interesom prizadetih bo odgovarjal samo v tem slučaju. Protidosejanemu reševanju smo že vložili proteste. Ravnotako so vložile pritožbe tudi vse druge pokrajine (Dalmacija, Bosna itd.), kjer je agrarno vprašanje na dnevnem redu. Iz teh protestov in pritožb bi lahko vrla vprašanja ne vrednost, da pri reševanju agrarnega vprašanja ni vse v redu. Prepričati bi se morala, kaj povzroča nezadovoljstvo. Tega določi na stori. Stavi pa naj vsaj sedaj, predno nastopi z novim agrarnim zakonom. Prizadeva naj si, da na primeren način spočna razmere in vre-

išče vse okolčine ter usmeri po pridobljenih izkustvih svoj zakon. Dobro in celo potrebno bi bilo, da bi v sedanjih neurejnih, bolje rečeno obupnih gosp. razmerah, zakon govoril tudi o brezobrestnem državnem posojilu. S tem bi bilo ustrezeno tudi najbolj potrebnim med potrebnimi.

Namen rešitve agrarne reforme je, da se najrevnejšim kmetskim slojem omogoči vzdrževanje lastne eksistence, zato naj se v resnici vrši v tem smislu, ne pa morda z namenom, da bi razni agentje napolnili svoje žepi, interesenti pa bi ostali še nadalje brez zemlje, ker ne bi mogli izpolniti zahtevanih kupnih pogojev.

Brezžično mišljenje.

V petrograskem zavodu za študij možgan je imel prof. L. Vasiljev naslednje temeljito predavanje o znanstvenih podatkih, ki razlagajo tzv. brezžično mišljenje, t. j. pošiljanje misli v daljavo.

Ce ujamemo parček metuljev, hroščev ali žuželk in postavimo samico v kletko na okno, samca pa izpustimo ven, bo priletel večkrat nazaj k samici, četudi mora napraviti več kilometrov poti. Za ta pojav ne zadostuje kot pojasnilo tudi najbolj razvitet voni. Ce v bodemo eno izmed neštetnih gošnic v kakšnem grmovju, se zvijejo v klobič vse ali vsaj nekatere in ne samo ona, ki smo jo dražili. Prof. Behtereve se je zanimal za dresirane pse znanega cirkuskega umetnika Durova. Psi so tudi izvršili večkrat vsi kot eden povlej, katero je bilo dano le enemu izmed njih, ne da bi ga videli ali čuli povlej. Živali imajo nedvomno zmožnost pošiljanja misli. Dosedaj pa smo zanemarjali lastnost, ker se je razvilo naše medsebojno občevanje po drugi poti s pomočjo zunanjih, sprememajočih organov: vida, sluha itd. Tem poizkusom je sledila rešitev zagonetnega pošiljanja človeških misli. Prof. Behtereve je dognal, da spremljajo delovanje možganske skorje električni potresljaji. Domneval je torej, da izpuščajo možgani radiovalove. To je izkazal šele proti koncu lanskoga leta italijanski raziskovalec F. Casamagli. Izračunal je celo, da so tvoz. kratki valovi. Zapiral je v to svrhu opazovanje osebo v izolirano kamrico, ki je bila opremljena z radio postajo za sprejem kratkih valov. Ce je bila opazovana oseba v hipnotičnem spanju, je sprejela postaja valove. Opazovalci so jih čuli skozi telefon kot tihie glosi ali nejasno človeško mrmarjanje. Moskovski raziskovalec Kažinski je dokazal, da nesejo ti valovi misli samo tja, kjer ni zaprek za elektromagnetični tok.

Istočasno s temi psihološkimi odkritji se je zganila tudi biologija. Tudi najnižje stanicice izpuščajo posebne »mikrogenetične« žarke, ki vplivajo na drugi organizem in ga vspodbudijo za množitev. Znani nemški histolog prof. Hurwitsch je uvel n. pr. žarke energije, katero je izločala korenina čebule. Usmeril jih je na korenino druge rastline in je takoj opazil hitro množitev stanic. Upričeni smo torej mislimi, da imajo žarki višjih živčnih stanic druge bolj visoke cilje, ker vidijo te sta-

Tizianova slika, kupljena za 200.000 dolarjev.

Umetniški muzej v Minneapolis v Zedinjenih državah je pridobil nedavno tega iz zbirke vojvode orléanskega Tizianova sliko »Hudič slike« za 200.000 dolarjev. Pristnosti slike sta izpričala dva nemška strokovnjaka Nemci so hoteli kupiti sliko za muzej v Berlinu, a se niso mogli kosati z Amerikanci.

nice naše živčno in psihično življenje. Prof. Heymans je dokazal, da je pošiljanje misli mogoče. Priredil je za te eksperimente dve, eno pod drugo ležeci sobi. V gornjem nadstropju so sedeli »agenti«, ki so pošiljali misle. Igrali so šah. Recipient, t. j. oseba, ki je spremjala poslane misli, je sedela v spodnjem nadstropju sama z roko na šahovski deski. V stropu nad desko je bilo malo okno iz debelih ladijskih leč, med katerimi ni bilo zraka. Agenti so videli skozi okno le desnico recipienta, ne pa njegovo telo. Ce so pričeli mislit, na to ali ono izžrebano potezo, je prenestil recipient roko na isti štirikotnik. Posrečilo se je do 75 odst. izmed 100 sličnih poizkusov.

Fine površnike

za gospode, priporoča tvrdka
A. KUNC, LJUBLJANA
po zelo zmernih cenah.

CALENDAR OF NATIONS

JANUARY						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12		

Gospodarstvo

Položaj slovenske mlinške industrije.

Ob prilikih mlinškega sestanka v oktobru 1925 v Belgradu se je vendar ugodilo opravičenim zahtevam slovenske mlinške industrije in se je predlagala ministrska prometa uvedba diferenčnih tarif med žitom ter moko. Že opelovanje je poskusila slovenska mlinška industrija, da se uveljavlja opravičena zahteva z utemeljito katastrofalne lege. Od ustanovilive države SHS so zgubili slovenski mlini svoje trge za razprtjanje, ki so bili pred vojno večinoma v Gornji Štajerski, Koroški ter Tirolski. Velike množine so se dobavile tudi v Trst, kateri pa so bile omogočene le potom ugodne tovorninske resake.

Republika Avstrija se je takoj po ustanovitvi zavarovala zoper uvoz jugoslov. moke v tem, da je določila za moko inozemske provinijence, značni carinski in blagovni prometni davek. Vse tega je bil onečinjen izvoz v Avstrijo za slovenske mline ter so se morali omejit isti na manjši delokrog in sicer je bilo to za mline na Gorenjskem in okoli Ljubljane le tamčna, bližnja okolica. Tudi mariborskim mlinom je bilo omogočeno razpečavati svoje blago le okoli Maribora, ker se je morala izvršiti prodaja le v krajih, kateri so bližje ležali pšeničnim pokrajinam ter so moral plačati za dvkratno prevoženo progo dvojno tovornino. Ako je hotel mlin v Kranju prodati moko v Ljubljano, je moral peljati pšenico skozi Ljubljano v Kranj in tako vrniti plačati za moko povratno tovornino Kranj-Ljubljana. Iz tega je razvidno, da mora zahtevati isti za moko mnogo več kakor mljn. ki zamore poslati moko direktno v Ljubljano in sicer radi dvakratne prevožene proge.

V istem položaju se nahajajo vsi ostali mlini, ki mejijo na inozemstvo, predvsem pa mlini v Mariboru, Sredšču in Čakovcu. Mariborski mlini npr. morejo svoje izdelke prodati le v Mariboru, v Dravski dolini navzgor do Prevalj, južno pa kvečemu do Poljan, Celja, Ptuja, Ormoža tudi tja z velikimi žrtvami, ker morajo pri navedenih plačati povratno tovornino. Iz tega razloga so morali vsi slovenski mlini takoj po preobratu omejiti svoj obrat tako npr. so zmleli mariborski mlini v letih 1921 do 1924 povprečno letno skupno 800–1000 vagonov, medtem ko so pred vojno letno zmleli 5000 vagonov.

Gospodarski položaj slovenskih mlinov je postal v letih 1923 in 1924 vedno slabnejši, ker so manjšali vojvodinski in banački mlini delokrog tukajnji hmlinov s tem, da so otvorili v glavnih mestih Slovenije, kakor Ljubljana, Trbovlje, Celje, Maribor, skladšča ter jim je bilo vsled sledenih razlogov omogočeno, oddati blago pod cenami domačih mlinov. Ako je vzel kak slovenski mlin vagon pšenice v vrednosti ca. Din 30.000 je moral razven tovornine za v pšenici vsebujočih ca. 75 odstot. moko plačati še tovornino v isti višini za 23 odstot. otrebov, katera zaznamuje mnogo manjšo ceno in 2 odstot. prasičte. Otrebo pa morejo vojvodinski mlini po ravno isti ceni prodati v Bački kakor slovenski mlini tukaj ter si prihranjujejo vso tovornino. Radi tega se ne bi smela uveljaviti ista tovornina surovinam kakor izdelkom. Vagon moko stane Din 50.000, vagon pšenice pa le Din 30.000; radi tega je samoobsebji umetno da mora biti za pšenico nižji tovorn. stavek. Tudi krušna moka se more v Vojvodini razmeroma boljše prodati nego tu v Sloveniji ker se prodajajo tukaj izključno le moko najboljše kakovosti.

Nadalje je upoštevati, da nastane pri rinfusa ekspediciji pšenice po dolgih odpremih vedno kralj kralj od 1–2 odstot., med tem ko nimajo računati vojvodinski mlini pri odpremih moke v vrečah z nobenim primanjkljam. Kalo znaša n. pr. za kg pšenice 3–6 par zgube, vsled česar so oškodovani slovenski mlini napram vojvodinskem.

Konečno imajo vojvodinski, banački ter bački mlini ta privilegija, da morejo ne samo vsled njihove centralne lege konkurirati v celi državi, temveč tudi prodajati svoje izdelke razven v Bačko in Banat tudi v Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Nadalje forsirajo svoje produkte tudi na Hrvaškem, Slavoniji in Sloveniji ter jim omogočava izven tega njih lega ob Donavi promet po vodi in sicer izvaja lahko v Avstrijo ter na Češko.

Navedeni razlogi so dali povod, da so kompetentna mesta ugodila upravičenim žljajem slovenske mlinške industrije ter obljudili varovati jo pred popolno pogubo in so dovolili razlikovno tovornino med žitom ter moko.

Nato je bil vpeljan v mesecu oktobru s strani ministrstva za promet izjemni tarif štev. 34, kateri določa, da uživa žito, katero se odpošilje na mline, nekaj nižji tarif nego moko. Tako n. pr. znaša tovornina moko iz Bajmoka v Maribor 34.90 par za kg, med tem ko znaša tovornina žito 30.30 par, vsled tega nastane razlika 4.6 par pri kg, po katerih dobivajo slovenski mlini pšenico iz Bačke cenejše, kakor morejo tamčni mlini dobaviti semkaj moko. To pa predstavlja vsoto, ki je tako neznatna napram navedenim ugodnostim vojvodinskih mlinov, ker prizadeva že kralj sam kakor zgoraj preračunano večjo škodo slovenskim mlinom.

Tudi to ni povzročilo kakšnega morebitnega izboljšanja položaja slovenske mlinške industrije, vendar jim je bila dana samo eksistenčna možnost. Niti eden od slovenskih mlinov ni bil v stanju radi tega povečati obrat, nobeden mlin ne dela več kakor 8 ur dnevno, toda bilo jim je omogočeno razpečavati produkte, katere so izdelali v teh 8 urah, med tem ko bi bili drugače primorani, ustaviti popolnoma svoje obrate.

Na mlinški konferenci dne 14 februarja 1926 v Belgradu je stavila Zveza srbskih in vojvodinskih mlinov zahtevo, da se ukine razlikovni tarif ter da se zopet uvede izenačenje med tovornino moko ter žitom. Napram temu so se upirali zastopniki slovenske mlinške industrije z odločnostjo, nato so grozili srbski ter vojvodinski mlini doseči z vsemi sredstvi svoje zahteve. Navajali so tudi momentani slabi položaj tamčnih mlinov ter povdarijali, da dela večji del mlinov samo 16 ali 8 ur. Praznijo pa pri tem dejstvo, da so primorani to deloma storiti šele sedaj, kar so bili primorani storiti tukajnji mlini že po prevratu. Omejili so namreč svoj obrat in sicer na 8 ur dela. Nadaljnje reduciranje pri slovenskih mlinih je izključno ter bi preostala kvečemu le popolna ukinitev njih obratov.

Ne odgovarja resnici, da je dal razlikovni tarif, ki je v veljavi od meseca oktobra povod, da je postala situacija srbskih in vojvodinskih mlinov slabša; povod k temu je le splošna gospodarska kriza, stagnacija ter točasna manjša možnost izvoza. Ako se bode nudila srbskim in vojvodinskim mlinom eksportna možnost na podlagi ugodnih izvoznih tarif ter dogovorov s sosednjimi državami glede carine moko, se bode tudi poboljšala situacija tamčne mlinarske industrije.

Celokupna prodaja v Sloveniji je pa v

razmerju z visokimi kapacetetami srbskih in vojvodinskih mlinov tako majhna, da ni odvisna njih gospodarska situacija od tega, če zamorejo v večjem obsegu delati v Sloveniji ali ne.

Slovenska mlinška industrija je pa potom njen lege na meji le odvisna od prodaje v bližnji okolici in ako ji bo odvzet točasno veljavni tarif, je gotovo obsojena na pogubo.

V Sloveniji imamo 45 trgovskih in čez 2000 mlinov na vodi. Po morebitni ukinitev obrata bi le rastlo število brezposelnih ter bi nastala vsled krize v mlinški industriji, tudi še večja kriza v gospodarskem življenju po celi Sloveniji.

Tudi ob prilikih sestanka od hrvaških mlinov predlagano reekspedičijsko postopanje bi s tako katastrofnalno silo delovalo na slovensko mlinško industrijo, bilo bi celo mnogo slabejše kakor izenačenje tarifov, ker bi ta ugodnost glede reekspedicije pripadala le srbskim in vojvodinskim mlinom ter mlinom na Hrvaškem in v Slavoniji, ne pa slovenskim, ki ne bi imeli pokrajino, kamor bi lahko reekspedirali. Kam naj bi ekspedirali mariborski mlini, ki ležijo na meji, morda to kratko progo v Dravsko dolino, kjer ni odjemalcev, ki bi kupili moko po vagonih tovorih in nazajgreda vsled dvakratne prevožene proge ne obstaja nobena reekspedicijška ugodnost. Tudi, kakor že omenjeno, ni mogoče, ker pride mariborski mlin s svojimi izdelki le do Celja, ker mora plačati za progo Maribor — Celje dvojno tovornino. Celo sedaj ob teh ugodnih tarifih ima vojvodinski mlin v Celje ali pa v Ptuj in Ormož cenejo tovornino, kakor mariborski mlin. V Trbovlje, Hrastnik ali Zagorje ne zamore niti mariborski mlin, še manj pa kak mlin v Sredšču ali Čakovcu dobavit. Isto tako ne more dobaviti kak mlin na Gorenjskem pod ugodnimi razmerami v Celje ali Poljčane.

Iz predstojecega je jasno, da tudi pri sedanjih tarifih se ne zavedajo slovenski mlini boljši situacije kakor vojvodinski ali bački mlini, dasi se je njih situacija nekoliko olajšala. Zastopniki srbskih ter vojvodinskih mlinov so pri konferencah jasno izrazili, da slovenska mlinška industrija ni opravičena do eksistence, ker je oddaljena od glavnih produkcijskih pokrajin pšenice Bačke ter Banata ter so celo to naziranje izrekali v oficijski vlogi na Centralo industrijskih korporacij. Slovenska mlinška industrija pa je tu nastanjena, tu obstoja že mnogi mlini 50 do 60 let, ki dajejo tisočerim delavcem njihov vsakdanji kruh, plačujejo pa tudi državi večji delež davkov, ki se v Sloveniji vplačujejo.

Radi tega bi se morali upirati vsi gospodarski krogi, predvsem Zbornica, Zveza industrijev ter poslanci, da se ne izvrši morebitna sprememb tarifa, ker bi morala drugače celotna industrija ustaviti svoje obrate ter bi potem takem propala.

Vpis v zadržni register. Vpisale so se naslovne zadruge: Kmetijska zadruga v Cerkljah, reg. zadr. z o. z.; Mali št. tel. reg. zadr. z o. z. v Ljubljani; Splošna zavarovalna zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z o. z.

Obeni zberi Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani 31. marca; Elektra d. d. v Ljubljani dne 7. aprila v Ljubljanski kreditni banki; Prometna banka, d. d. v Ljubljani (uradni prostori, predlog zvišati delniško glavnico od 3750.000 Din na 10.000.000 Din) dne 8. aprila 1926; Merkur d. d. v Ljubljani 12. aprila; Obračna banka v Ljubljani 15. aprila.

Likvidacija. Likvidacijo je napovedala Splošna zavarovalna zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z o. z. v Mariboru.

bil pil črmino. Pil je je zelo dosti. To mu je dalo poguma, da se je na otel v noč, ki je bila zelo temna. Šel je naravnost naprej in če je časih zavil malo na desno ali ma o na levo, je bilo to proti njegovemu namenu. Končno je v gozdu in pa še v tako slabem in beraškem gozdu — zgrešil pravo pot, da sam ni vedel kako, in se ni mogel več znajti, kje je. Obračal se je okoli samega sebe, pomolil roke naprej, otiral drevo in potem še drugo. Hoj, hoj, stric Tomaž, ali vidiš ali ne vidiš nič? Zakolne prvič, potem še drugič. Takšno naado ima, da kliče vraga na pomoč: stric Tomaž, to ti ne bo nič pomagal! Nazadnje se ustavi, da bi premislil to stvar in se nasloni na macesnovno deblo. Misli se mu zameglile in zmešale: zbežale so tja v en dan kakor muhaste koze, ki jih pastirček slabovaruje. Pchlevno jih Tomaž kliče nazaj, kakor pastirček žvižga svoji čredi in končno se mu je posrečilo, da je nekatere uveljaviti.

Pa dà, pa dà, prekoračil je Aussois in zdaj jo maha proti Sardières. Samo pravo pot je izgubil, nikoli tod ne bo mogel priti domov, Pierrelongue, njegovo selo je čisto drugje. V gozdu Plaurois je zapuščena kačelica, kjer se je bil skril že več ko enkrat, kadar se je vračal z lova na svize po jelševju in ledeniškem produ ob robu ledeniške Dent Parrachée. Če bi jo le mogel dosegati? Ob vnožju oltarčka bi lahko prav dobro zaspal kakor lanskot zimo ob onem hudem snežnem zametu s štirimi svizci, ki so viseli na nitki na oknu in so mu delali druščino.

Išče, išče med drevesi. Na splošno ima glavo težko, ko da je polna gramoza, vendar pa ni pijan. Hudimana! treba ga je precej več, da ga vrže. Savoje se ne upijani, če izpije tri ali stiri steklenice črnine. Za piščani je treba celega šotnika. Ej, zlomka, glej jo, zapuščeno kapelico! Samo z ramo je odrnil vrata in odprla so se na široko, kakor bi ga bil čakal sam Bog, da ga sprejme. Boga ni več tu, hiša je pa dobra, posebno za Slovaka, ki je truden. In naš Tomaž je

zlezel vanjo in se brez luči ulegel na dobro znano mesto prav pred otarček. Tako bo počakal dneva.

Nič več se ne gane. Ali spi? Ali spi ali pa je mrtev? Kako bi ga vprašali, ne da bi ga zbudili? Vrata so slabo zaprta in veter, ki je vstopil za njim buta z njimi ob zid. Ali bodo kmalu nehala loputati? Toda ta vrata, poglejte jih: niso li vsa zlata? Pri moji veri! rajška vrata vrata so.

»Pri moji veri! mrma Tomaž zadovoljno, »kljub vsemu bi rad vstopil. Odprite vrata na stežaj, namesto da loputate z njimi! H'tro, hitro, brez toliko komedij!«

In vrata so se odprala na stežaj kakor pravkar ona pri kapeči, in vstopil je bradat, jezen mož, ki je ravnal z njim kot s kakim neotesancem.

»Izgubi se, takoj se izgubi! Kako se upaš tu pokazati? Pjanec, divji lovec, capin, postopač, tihotapeč, slab plačnik, izposojevavec, ki te imajo s kredo zapisanega po gostilnah, glumač!«

Sveti Peter — zakaj brez dvoma je to on, — je v jezi kaj naglih besedi. Kar umakniti se ne mora pred to povodnijo psovk, ki so vse upravičene, to je treba priznati, vendar pa so nevredne tolilkšnega hrupa. Prav zares, raja ni tako lahko zasluziti, kot bi si človek predstavil. Clovek se mora zanj potruditi, pa nihče na to ne misli, in kadar misli, je pa že prepozna. Prepir je vzbudil pozornost. Od vseh strani hite svetniki, vti enako napravljeni in na glavah imajo krone, ki so podobne kolačem.

»Kaj pa je, kaj pa je?«

Radovedni so, kakor bi jim bilo dolgčas. In neusmiljeni sv. Peter, ki hoče pokazati svojo moč pred vsemi gledavci, mu še nadalje trdrovatno brani vstop.

»Izgubi se odtod, Tomaž Dušen! Ko prideš ven, te bodo srejeli vrati.«

»Je že rav, je že prav, saj grem. Počemu trati toliko besed?«

Avstrijska trgovska zbornica. Te dni se je vršilo v Pragi konstituiranje avstrijske trgovske zbornice za Českoslovaško.

Českoslovaški izvod v februarju. Po vseh iz Pragi je v februarju letos izvozila CSR za 1.475 milijonov Kč svojih produktov na 1.518 milijonov v februarju lani.

Konkurz. O imovini Karoline Dolencove (tvrdka Lud. Dolenc) v Ljubljani je razglasen konkurs. Termeni 31. marca, 12. maja in 26. maja.

Borza

Dne 26. marca 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.52–13.56, Italija 227.89–229.09, London 271.14–272.84, Newyork 56.69–56.99, Pariz 199.50–201.50, Praga 168.16–169.16, Dunaj 8.0073–8.0473, Curih 10.9325–10.9725.

Curih. Belgrad 9.14, Budimpešta 72.75, Berlin 128.60, Italija 20.8885, London 25.24375, Newyork 519.125, Pariz 18.11, Praga 15.85, Dunaj 73.30, Bukarešta 2.15, Sofija 3.75, Madrid 73.20, Varšava 62, Amsterdam 208.10, Bruselj 20.875, Stockholm 139.30, Oslo 111.40, Kopenhagen 136.15.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.44, Kodanj 185.80, London 34.4425, Milan 28.485, Newyork 707.35, Pariz 24.69, Varšava 88.35. Valute: dolarji 706.60, francoski franki 24.92, lira 28.51, dinar 12.485, českoslovaška korona 20.92.

Praga. Devize: Lira 138, Zagreb 59.505, Paris 117, London 164, Newyork 33.70.</p

UNDERWOOD

**Modne kamgarne
in ševijote**
v veliki izbiri po ugodni ceni

najdete
v obči znani nad 50 let obstoječi
manufaktturni trgovini

**R. Miklauč, „Pri Škofu“,
Ljubljana**

Zunanjam naročnikom se pošile tudi po pošti

Naš blagi, srčno ljubljeni oče, ded,
brat, last in svak, gospod

Jernej Grošelj

višji poštni kontrolor v pok.

je danes dne 26. marca ob 9 dopoldne,
v 79. letu, boguvdano preminil ter
nas zastupili v neutolažni boli.

Pogreb blagopokojnega se vrši v
nedeljo 28. marca ob pol 4 popoldne
iz hiše žalosti, Rimská cesta 13.

Ljubljana, dne 26. marca 1926.

Prof. Rudolf Grošelj, Mici Grošelj, dr.
Pavel Grošelj, otroci. - Davorina Gro-
šelj roj. Karlin, snaha. - Boštjanček,
vnuk.

IVO TOMC, podravnatelj tobačne
tovarne, in MARIJA TOMC, učite-
ljica v pok., naznanjata v svojem ka-
kor tudi v imenu ostale rodbine vsem
sorodnikom, prijetljem in znancem,
da je njihov iskreno ljubljeni oče, last,
stari oče in brat, gospod.

Jakob Tomc

meščan in hišni posestnik

danesh popoldne, previden s sv. zakra-
menti za umirajoče, v 85. letu, vdano
v Bogu zaspala.

Pogreb preljubega rajnega bo v
nedeljo dne 28. marca t. l. ob 4 pop.
iz hiše žalosti, Karlovska cesta 14, na
pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale
v župni cerkvi sv. Jakoba. — Priporo-
čamo ga v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 26. marca 1926.

Žaljuča rodbina Pintbahova.
Potri globoke žalosti, naznanjamo
vsem sorodnikom in znancem, da je umrl
24. t. m. previden z zakramenti za umi-
rajoče naš ljubi oče

Jožef Pintbah

posestnik, dolgoletni župan in cerkveni
ključar.

Učakal je 85 let. K zadnjemu počitku
ga ponesemo 27. t. m. ob pol desetih
dopoldne na župniško pokopališče.

Spominjate se blagega pokojnika v
počivni molitvi.

Rateč-Planica, 25. marca 1926.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja
povodom smrti našega nepozabnega
soproga, očeta, starega očeta, brata,
svaka in strica, gospoda

Mohorja Pirnata
Inženjerja

se vsem najprisrčneje zahvaljujemo.
Posebna zahvala pa bodi izrečena
»Prometn. zavodu za premog d. d.«,
Trboveljski družbi, Rudokopu Ve-
lenje, ter končno vsem drugim za
darovane prekrasne vence in tako
mnogobrojno spremstvo na njegovi
zadnji poti.

RODBINA PIRNAT.

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/1, Telefon štev. 980.

UNDERWOOD

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kulinšek

Vsestransko spolnjenja izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi
prilogami v naravnih barvah (193 barvanih slik). Elegantno vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Sedmi natis velike izdaje

Zdravje je pol bogastva!

Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh
v življenju sploh je človeku predpogoje telesno
zadovoljstvo.

Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim
usnjatimi petami, ker one provzročajo močne
potresljaje.

Nosite tudi Vi

Palma-kaučuk podplate in pete.

Vi se potem ne boste hoteli nikakor več od-
reči ugodnemu in elastičnemu koraku.

Palma-kaučuk pete so trikrat tako trpežne in še
ceneje kot usnje.

Lepa

Velikonočna darila

kot ročne torbice, manikure,
kasete ter različne druge usnjate
izdelke, toaletno milo itd.

priporoča tvrdka

F. M. SCHMIDT

Ljubljana, Pred Skofijo št. 2

Najboljše in najceneje kupite darila za

Veliko noč

le pri

„Nizki ceni“ IG. ŽARGI

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 3.

Raznega moškega, damskega in otroškega PERI-
LA, raznih modnih NOGAVIC, ROKAVIC, ROB-
CEV, velika izbera najmodernejših KRAVAT itd.

Velika izbera za krojače in šivilje.

30%

Elektr. žarnice
Elektr. motorji,
Elektr. svetilke
Elektr. aparati za kuho
in gretje

Radio-aparati, kompl. aparati, 234 svetilk
30 % pod dnevno ceno

ELEKTRO COMPANY
LJUBLJANA, SV. PETRA C. 25

Tehnik-inženir kot poslovodja

zanesljiv, energičen, z večletno praksjo se sprejme
za večje podjetje drobnih železničnih izdelkov v Slo-
veniji; podjetje zaposluje redno do 200 delavcev.
Pogoji: Popolnoma samostojno vodstvo tovarne in
drugih delavnin, izvezbanost v pisarni, kakor tudi
v dobrski sistematični razdelitvi dela, kalkulacije
itd. ter primeren nastop v svetu ohranitve reda in
discipline. — Prednost imajo domačini, ki so bili
zaposleni v sličnih podjetjih in so zmožni založiti
primerno kavčijo. — Nastop takoj, ozir. čimprej
ponudbe s prepisi izpričeval o dosedenjanju službo-
vanju, navedno referenc, zahtev
plača in drugi pogoji na

Zebliarsko in železoobrtno zadrugo
v Kropi in Kamni gorici, Kropa

STOEWER
Šivalni stroji
za Šivilje, krojače in živ-
ljarie, ter za vsak dom.
Predponiš navab stroj, ogre-
jite si to izrednost pri tvrdki
L. BARAGA
Ljubljana
Selenburgova ulica št. 6/1.
Brezplačen pouk 15 l. jems.
Telefon stev 980.

IZJAVA.

Ker se razširajo o meni neresnične govorice,
da sem »Orjuna« in proti delavcu, si smatram v
dolžnost izjaviti, da nisem bil in tudi nisem v
organizaciji Orjune, še manj pa proti delavcem. Na-
sprotno, vedno sem bil za delavca in revnješ sloj,
ter ga podpiral, kar je v moji moči. — Dokazujem
s tem, da od danes naprej dobil vsak delavec in
revnješ sloj pri nakupu mojega peciva in blaga
gotov popust. — V slučaju zoperatega obrekovanja
proti moji osebi, bom primoran sodno postopati.

JOSIP VILAR

pekovski mojster v Spodnji Šiški.

Urednik: Franc Terselj.

**Krasni dunajski modeli v salonu
P. Barborič, Ljubljana, Mestni trg 7**

Velika izbera svilenih klobukov. Slamniki od Din 60.— naprej,
cvetlice, trakovit itd.

Preoblikovanje slamnikov po najnovejši modi.
Cene priznano niske.

Cene priznano niske.

Šivalni stroji in kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najniže cene!

Tudi na obroke

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija

V globoki žalosti naznajamo, da je naš ljubljeni oče, stari
oče, last, stric in praded, gospod

Srečko Zalokar

danes, dne 25. marca, po dolgi in mučni bolezni, boguvdano za
vedno zaspal, v 75. letu starosti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 28. marca
ob 8. uri zjutraj iz hiše žalosti.

V Kokri, dne 25. marca 1926.

Ivana Nagá, učiteljica, Milka Kristan, Juha Povšar, učite-
ljica, Srečko Zalokar, uradnik, dr. Vinko Zalokar, zdravnik,
otroci. — Srečko Nagá, nadučitelj, Franc Kristan, pristav,
Jurij Povšar, veleposestnik, Gusta Zalokar roj. Živko, Božena
Zalokar roj. Giriček, zetje in sinahi. — Vnuki in vnukinje
ter ostali sorodniki.